Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

Najer Folksblat

פרייז 20 גראשען

היינט 8 זייטען

לאדזשער פאלקסבלאט

אונפארטייאישע פאליטיש - געזעלשאפטליכע טאג - צייטונג

Nr. 270 (962 | Łódź, Czwartek 25 Listopada 1926 | פירטער יאהרגאנג | לאדז, דאנערשטאג יט כסלו תרפ״ז. | Nr. 270 (962

24-71 אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. || Adres redakcji i administracji: Łódź, Piotrkowska 21. Tel. 24-71

פאר און געגען א יודישער רעפובליק

חלוקי-דעות צווישען די אונפארטייאישע און יעווסעקעס אויף דער מאסקווער קאנפערענץ פון „אזעט".

מאסקווא, 24 (יט"א טעלעגראפיט). אויף דער קאנפערענץ פון „אזעט" איז בעקומען צו א שארפען מיינונגס-אויסטויש צווישען די אונפארטייאישע און יודישע קאמוניסטען איבער דער פראגע, צי עס קען געשאפען ווערען אן אויטאנאמישער יודישער קאלאניזאציאנס-געביט.

אין נאמען פון די אונפארטייאישע איז ארויסגעטרעטען א. בראגין, וועלכער איז בעשטיצט געווארען דורכ'ן פאהרזיצער פון דער קאנפערענץ, דעם בעקאנטען קאמוניסטישען עקאנאמיסט לארין. בראגין איז ארויסגעטראטען געגען דער יעווסעקציע, וועלכע איז געגען בילדען א יודישע רעפובליק פון די יור. קאלאניעס. ער האט זיך פעררופען אויף קאלינין'ען, משיטשערין'ען און דעם פארזיצער פון אוקראינישען „ציק" פעטראווסקי'ן, וועלכע האלטען, אז דעם יודישען ישוב מוז מען דערפיהרען צו אן'אויטאנאמישער איינהייט. די בילדונג פון א יודישער רעפובליק מוז ווערען דער לאזונג פון דער יודישער קאלאניזאציע.

געגען בראגין'ען איז ארויסגעטראטען טשעמערינסקי. ער ווארפט אפ דעם געדאנק פון בילדען א יודישע רעפובליק, ווייל דאס וואלט געווען א קאמפס-לאזונג, וואס וואלט געבראכט שאדען דער קאלאניזאציאנס-טעטיגקייט.

מאסקווא, 24 (י.ט.א. טעלעגראפיש) דער דעלעגאט פון לאנדאנער קא מיטעט צו שטיצען די יודישע קאלאניזאציע אין רוסלאנד ה' יאכעלמאן, וועלכער האט געשפילט א גרויסע ראלע אין זאנגוויל'ס טעריטאריאליסטישער בעוועגונג האט אויף דער קאנפערענץ פון „אזעט" געשטעלט די פראגע, צי וועלען יודען פון אויסלאנד קאנען קומען קיין רוסלאנד, כדי זיך צו בעזעצען אין די יודישע קאלאניעס.

דערויף האט מערזשין געענטפערט, אז די פראגע מוז פריהער בעשלאסען ווערען פרינציפיעל. ער האלט אבער, אז איינצעלנע גרופען קאנען קומען קיין רוסלאנד און זיך דארט בעזעצען.

מארשאל פילסודסקי אפ געפאהרען קיין ווילנא.

ווארשא, 24 (טעלעפאניש פון אונזער סיים-קארעספאנדענט). היינט 11.30 איז אפגעפאהרען קיין ווילנא דער פרעמיער מארשאל-פילסודסקי אין דער בעגלייטונג פון זיינע אדיוטאנטען.

די נסיעה איז געהאלטען - געווארען עטליכע טעג בסוד.

דעם מארשאל האבען בעגלייט צו דער באהן: דעפ. מידושינסקי, מאיאר סלאוועק, קאמענדאנט מאלעשעווסקי, דער שעף פון גענעראל שטאב פיסקאר.

א לענגערען געשפרעך האט דער פרעמיער געהאט מיט דעם אויסערן-מיניסטער זאלעסקי.

דער צוועק פון דער נסיעה ווערט געהאלטען בסוד.

געשטארבען קראסין.

לאנדאן, 24 (אטע) היינט אינדערפריה איז געשטארבען אין לאנדאן דער בעוואוסטער סאוויעטישער דיפלאמאט, פארשטעהער פון ראטען - פערבאנד אין ענגלאנד — קראסין.

קראסין איז שוין פון א לענגערע צייט געווען ערנסט קראנק, זייט 3 יאהר האט ער געליטען אויף בלוט-ארימקייט.

מיט קראסינ'ס טויט האט די סאוויעטען - רעגירונג פערלוירען איינעם פון איהרע פעהיגסטע דיפלאמאטען. א דאנק איהם האט די ראטען - מאכט געוואונען די אנערקענונג פון איינינע אייראפעאישע מלוכות.

די לעצטע צייט האט ער געפיהרט איבערהאנדלונגען אין ענגלאנד מיט'ן אויסערן-מיניסטעריום וועגען איינשטעלען שטענדיגע האנדעלס- און פאליטישע בעציהונגען צווישען ראטען - רוסלאנד און ענגלאנד.

די הויפט טועריגקייטען, וועלכע ער האט אנגעטראפען ביי די אונטערהאנדלונגען איז געווען דאס נישט-אויספיהרען דורך די סאוויעטען די פונקטען פון האנדעלס-אפמאך, וועלכער איז געשלאסען געווארען צווישען ענגלאנד מיט רוסלאנד, ביי קראסינ'ס מיטהילף אין יאהר 1924.

די ענגלישע צייטונגען, שרייבענדיג וועגען קראסינ'ס טויט, דערמאנען, אז די הויפט סיבה, וועלכע האט געשטערט קראסינ'ען צו דערפיהרען צו נארמאלע בעציהונגען צווישען ענגלאנד און רוסלאנד, איז געווען דאס, וואס רוסלאנד האט געשיצט מיט געלד די ענגלישע קוילען-שטרייקער.

*

לעאניד באריסאוו קראסין (אונלעגאלער פסעוודאנים: „ווילין") איז געבוירען געווארען אין יאהר 1870. העכערע בילדונג האט ער בעקומען אין טעכנאלאגישען אינסטיטוט אין לענינגראד, פון וואנען ער איז אין יאהר 1891 אויסגעשלאסען געווארען פאר'ן אנטיילנעמען אין א דעמאנסטראציע בעת דער לוי' פון שעלגונאוו'ן אין יאהר 1894 איז ער נאך א לאנגען זיצען אין תפיסה, צערשיקט געווארען קיין אירקוטסק אויף 3 יאהר. ווען ער איז פון דער פערשיקונג צוריקגעקומען, איז ער אריינגעטרעטען אין כארקאווער טעכנאלאגישען אינסטיטוט, דעם סטודיום אין וועלכען ער האט געענדיגט אין יאהר 1900

אין 1907 איז ער נאך אמאל ארעסטירט געווארען, און ענטלאפען קיין אויסלאנד.

אין 1909 האט ער פערוואלטעט מיט דער עלעקטרישער סטאציע אין לענינגראד.

אין דער סאציאל - דעמאקראטישער בעוועגונג איז ער געווען פון 1890, און האט געהערט צו דער גרופע „איסקראוצעס". פון 1905 איז ער געווען מיטגליד פון באלשעוויסטישען צ.ק. און נאך דעם, ווי עס איז אויסגעבראכען די אקטאבער-רעוואלוציע, איז ער נאמינירט געווארען פאר א מיטגליד אין העכסטען ראט פון פאלקס-ווירטשאפט".

סאוויעטישער אמבאסאדאר אין לאנדאן איז ער געווען פון יאהר 1920.

אויפ'ן יסוד פון געזעץ

קאן דער סיים בטל-מאכען דעם פרעסע-דעקרעט.

ווארשא, 34. (טעלעפאניש פון אונזער סיים-קארעספאנדענט) די קאנסטיטוציע-קאמיסיע פון סיים איז אויף דער היינטיגער זיצונג צוגעטראטען צו בעטראכטען די מיינונגס-פערשידענהייט, וואס האט זיך ארויסגעוויזען אין בעצוג צו דעם אופן ווי-אזוי דער סיים קען אפווארפען דעקרעטען און צוזאמענהאנג מיט דעם פארשלאג פון אלע סיים-קלובען וועגען בטל-מאכען דעם דעקרעט פון פרעסע-שטראפען.

אין דער דיסקוסיע האבען אנטייל גענומען די דעפוטאטען: ליבערמאן (פ.פ.ס.), קאנאפטשינסקי (ז.ל.נ.), דובאנאוויטש (כ.ג.), שרייבער (יוד. קאלא), טשאפינסקי (פ.פ.ס.) בארגינסקי (וויזוואלעניע), בלאזשעיעוויטש (כאדעט), מילטשיגסקי (נ.פ.ר.), סטראנסקי (כ.ג.) און קיערניק (פיאסט).

נאך א גרינדליכע אויפקלערונג פון די שטרייט-פראגען איז איינשטימיג אנגענומען געווארען א בעשלוס, אז — אין צוזאמענהאנג מיט'ן בעריכט פון דער יורידישער קאמיסיע פון 15. ד. ח. מכח'ן אפווענדען די פעראָרדנונג פון מלוכה-פרעזידענט וועגען שטראפען פאר פערשפרייטען פאלשע ידיעות, א. א. וו. דינט דעם סיים דאס רעכט, לויט פערשידענע פונקטען פון דער קאנסטיטוציע, צו בטל מאכען אזעלכע פעראָרדנונגען אויפ'ן יסוד פון א געוועהנליכען געזעץ.

לסוף פון דער זיצונג איז אויסגעדריקט געווארען צוטרוי דעם וויצע-פרעזעס פון דער קאמיסיע פאלאקיעוויטש.

„בראגא" אנגעקומען קיין קאנסטאנץ.

קאנסטאנץ, (ספ. טעל.) די שיף „בראגא", וואס איז ארויס פון יפו דעם 14. ה. ח. איז האט זיך איינגעשניטען אין זאמד אויפ'ן עגעאישען איז גליקליך אנגעקומען מיט א פערשפעטיגונג פון עטליכע טעג. קיין שום אומגליקספאלען מיט מענשען זענען נישט געווען.

רעוויזיע פון די מלוכה-מאנאפאלען.

ווארשא, 24 (טעלעפאניש) די רעוויזיע פון די מלוכה-מאנאפאלען, וואס איז לעת עתה געפיהרט געווארען מיט דיספוקות, לויט דער נויטווענדיגקייט, וועלען איצט נאכאנאנד ווערען געפיהרט, און צו דעם צוועק בילדעט זיך ביים מאנאפאל - דעפארטאמענט פון פינאנץ-מיניסטעריום א שטענדיגע ארגאניזאציע, וואס וועט אנהויבען איהר טעטיגקייט אין משך פון דער וואך.

מכח פערלענגערן די האנדעלס-צייט

וועט מען זונטאג ערלויבען צו האנדלען איינציגע שעה?

ווארשא, 24. (טעלעפאניש). דעם 27-טען ד. ח. וועט פארקומען א קאנפערענץ אין ארבייטס-מיניסטעריום וועגען פערלענגערן די האנדעלס-שעה'ן. די קאנפערענץ ווערט צונויפגערופען מיט'ן צוועק אויסצוהערען די מיינונג פון די פעראינטערעסירטע ווירטשאפטליכע ארגאניזאציעס, כדי דערנאך צו נארמירען די האנדעלס-צייט אויפ'ן גרונד פון א פרעזידענטען-דעקרעט. אין די רעגירונגס-קרייזען איז מען גענייגט צו פערלענגערן די האנדעלס-שעה'ן מיט צוויי שעה, איבערהויפט אין די שפייז-געשעפטען, נישט אנריהרענדיג דערביי דעם 8-שעה'דיגען ארבייטס-טאג פאר די אנגעשטעלטע, וואס ארבייטען אין די געשעפטען. אין דעם דעקרעט איז געווען אין תחילת געפלאנט צו ערלעדיגען אויך די זונטאג-פראגע. ד"ה ערלויבען האנדלען די יודען איינציגע שעה אום זונטאג, אבער לעצטענס האט מען דערפון חרטה געקריגען און די יודישע סאדערונגען וועגען זונטאג האבען גאנץ שוואכע שאנסען אויף ערלעדיגט צו ווערען גינסטיג.

א באהן-קאטאסטראפע.

10 וואגאנען אראפ פון די רעלסען.

(-) נעכטען ארום 1 ביינאכט איז ביי דער סטאציע סלאטוויני פארגעקומען א באהן קאטאסטראפע, בעת דער לאקאמאטיוו האט אריבערגעפיהרט דעם צוג אויף א זייטיגער ליניע איז איין וואגאן ארויס פון די רעלסען און האט מיטגעשלעפט מיט זיך דעם גאנצען טאג. 10 וואגאנעס זענען אראפגעמאלען און זענען שטארק צושעדיגט געווארען. די קאטאסטראפע איז פארגעקומען צוליב שלעכט איינגעשטעלטען וועקסעל. א ספעציעלע קאמיסיע שטעלט פעסט די שאדענס.

צוזאמענפאהר פון פרייסישע קהלות-פערבאנד.

בערלין, 24 (י.ט.א. טעלעגראפיש) היינט איז פארגעקומען די שלוס-זיצונג פון לאנד-צוזאמענפאהר פון פרייסישען ועד הקהלות. דער גרעסטער טייל מיטגלידער פון צוזאמענפאהר האבען געהערט צו דער ליבעראלער (אסימילאטארישער) פראקציע. ווייטער זענען געווען פאלקיסטען, ציוניסטען, קאנסערוואטיווען, רעליגיעזער צענטער און פועלי ציון.

דאס פרעזידיום איז בעשטאנען בלויז פון ליבעראלען. די אנדערע פראקציעס האבען זיך נישט געוואלט בעטייליגען אין פרעזידיום צוליב דער מסירה פון ד"ר זאנענפעלד (ליב.) געגען ד"ר באם ט.

איינשטימיג איז אפגעווארפען געווארען דער אוגדעמאקראטישער פראיעקט פון קהלה-סטאטוט און ס'איז בעשלאסען געווארען אריינצוטרעטען אין רייכס-פערבאנד פון די קהלות, וואס זאל געבויט זיין אויף דעמאקראטישע יסודות.

דער בודזשעט אויפ'ן לויפענדען און קומענדיגען בודזשעט-יאהר בעטרעפט 960,472 מארק אין הכנסות און הוצאות.

א הוראגאן אין זאקאפאנע.

זאקאפאנע, 24 (ספ. טעל.) איבער דער שטאט און אומגעגענד בושעוועט א הוראגאן. די קראפט פון דעם שטורעם-ווינט איז אזוי שטארק, אז פיל בוימער זענען איבערגעבראכען געווארען, און דעכער ווערען אראפגעריסען פון הייזער. די גאסען-בעוועגונג איז בעגרעניצט ביז א מינימום.

סיים זאל זיך קאנען אליין פונאנדערלאזען

אזא געזעץ-פראיעקט וויל פ.פ.ס. ארײנטראגען אין סיים

וואַרשאַ, 24 (טעלעפאָניש פון אונזער סיים-קאָרעספּאָנדענט) היינט איז פאָרגעקומען אַ זיצונג פון פּאַרלאַמענטאַרישען קלוב פון פ.פ.ס.

עס איז אָנגענומען געוואָרען דעם. מאַרעקס אַ פאָרשלאַג, אַז אין צוזאַמענהאַנג מיט דער קומענדיגער זיצונג פון פלענום פון דער פעלקער-ליגע, זאָל דער פאָרזיצער פון דער אויסערן-קאָמיסיע ביים סיים צונויפרופען אַ זיצונג פון דער קאָמיסיע.

חוץ דעם איז בעשלאָסען געוואָרען אַרײנצוטראָגען אין סיים אַ געזעץ-פראָיעקט, אַז דער סיים זאָל זיך קאָנען אַליין פונאַנדערלאָזען.

גענעז נײער וואהל-ארדינאציע אין די זעלבסט-פערוואלטונגען

טרעטען שארף ארויס די דעפוטאטען אינזלער און שיפער.

וואַרשאַ, 24 (טעלעפאָניש פון אונזער סיים-קאָרעספּאָנדענט) אויף דער היינטיגער זיצונג פון דער אַדמיניסטראַציע-קאָמיסיע ביים סיים איז בעטראַכט געוואָרען די פראַגע וועגען די וואַהלען צו די זעלבסט-פערוואַלטונגען. די זיצונג איז געווען רייך אין אינצידענטען שאַרף זענען אַרויסגעטרעטען געגען דער פּראָיעקטירטער וואַהל-אָרדינאַציע די דעפוטאַטען אינזלער און שיפער. זיי האָבען פּראָטעסטירט געגען דעם, וואָס דער געזעץ-פּראָיעקט איז אַרײנגעטראָגען געוואָרען אין לעצטען טאָג. די ווייטערדיגע דעבאַטע וועט פאָרקומען מאָרגען.

די בודזשעט-קאמיסיע ביים סיים

אנגענומען דעם בודזשעט פון אינערן-מיניסטעריום

וואַרשאַ, 24 (טעלעפאָניש פון אונזער סיים-קאָרעספּאָנדענט). פאַר דער אָבשטימונג פונ'ם בודזשעט פון אינערן-מיניסטעריום איז מיט אַ שאַרפער רעדע אַרויסגעטרעטען דער דעפּ. גרינבוים. ער האָט קריטיקירט די טעטיגקייט פון דער פּאָליציי, אָנווייזענדיג אויף אַ גאַנצע רייהע פון פאַקטען, ווען פּאָליציי האָט געשלאָגען אַרעסטירטע.

דעפּ. ראָזמאַרין האָט גערעדט וועגען דער פעפער-פראַגע, און וועגען די גרויסע אַדמיניסטראַטיווע שטראָפען און שיקאַנעס געגען דער יודישער בעפעלקערונג.

דער רעגירונגס-פאָרשטעהער האָט צוגעזאָגט צו רעאַגירען אין יעדען בעזונדערן פאַל.

בעת דער אָבשטימונג איז דער בודזשעט אָנגענומען געוואָרען מיט גאָר קליינע ענדערונגען.

וועגען צוציהען דירעקט די פראדוצענטען צו די מלוכה-ליפערונגען.

וואַרשאַ, 24 (טעלעפאָניש פון אונזער סיים-קאָרעספּאָנדענט). היינט איז פאָרגעקומען אַ זיצונג פון דער בודזשעט קאָמיסיע ביים סענאַט. ס'איז בעטראַכט געוואָרען די פראַגע וועגען צוציהען דירעקט די פּראָדוצענטען צו די מלוכה-ליפערונגען, ביים באַרעדען די פראַגע ווייזט אָן סענ. ראָטענשטרייך (יודישע קאָלאָ), אַז די פריצים זענען פּריווילעגירט. זיי ווערען אָפט בעפרייט פון קויצעס און מ'צאָהלט זיי גרעסערע פּרייזען. די פּראָדוצענטען געהמען זיך אונטער דורכצופיהרען אַזעלכע בעשטעלונגען, וועלכע זיי קאָנען נישט אויספיהרען, דערביי ווערען געצאָהלט זעהר הויכע פּרייזען. סענאַטאָר ראָטענשטרייך ברענגט דערצו אַ גאַנצע רייהע ביישפּילען. אַנדערע רעדנער האָבען זיך אַרויסגעזאָגט פאַר איבערגעבען די ליפערונגען דירעקט די פּראָדוצענטען.

אויף דער נאָכמיטאָג-זיצונג האָט סענ. ראָטענשטרייך אַרײנגעטראָגען אַ רעזאָלוציע נישט איבערצוגעבען קיין ליפערונגען אַזעלכע פירמעס, צו וועלכע מלוכה-בעאַמטע געהערען אַלס שותפים.

די רעגירונג שיקט איהרע פארשטעהער.

וואַרשאַ, 24 (פון אונזער סיים-קאָרעספּאָנדענט) בעת די היינטיגע זיצונגען פון די סיים-קאָמיסיעס איז פעסטגעשטעלט געוואָרען, אַז די רעגירונג שיקט צו איהרע פאָרשטעהער אויף אַלע זיצונגען, נישט קוקענדיג אויף די קלאַגען וועגען איגנאָרירען די סיים-קאָמיסיעס.

ה. ד. נאמבערג אין ארעס.

אָדעס, (יט"א) דאָ האָט געווײלט דער בעקאַנטער יודישער שרייבער ה. ד. נאָמבערג. נאָמבערג האָט ערקלערט, אַז ער האָט שוין בעזוכט די יודישע קאָלאָניעס אין קריוואָראָגער ראַיאָן פאַר גלייכענדיג די יודישע קאָלאָניעס אין סאָוויעט-רוסלאַנד און אין ארגענטינע, מיינט ה' נאָמבערג, אַז די יודישע קאָלאָניזאַציע אין רוסלאַנד האָט אַ גרעסערן ערפאָלג ווי אין אַנדערע לענדער.

נײַער טשעק פון די וויענער ראטשילד'ס פאר'ן קרן-היסוד.

וויען, (י.ט.א.) לויט ענטפער אויפ'ן וויזיט פון איינינע ציוניסטישע פערזענליכקייטען ביים באַראָן לואי ראָטשילד, וועגען אַן'אויסעראָרדענטליכער נדבה פאַר'ן קרן-היסוד, אויף צו בעזייטיגען דעם קריזיס אין ארץ-ישראל, האָט באַראָן ראָטשילד איבערגעגעבען תיכף אַ טשעק אויף 3 000 פונט פאַר דער לאַנדווירטשאַפטליכער פערזוך סטאַציע פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע אין ארץ-ישראל.

דער גאנצער סיים איז געגען דעם פרעסע-געזעץ פון דער רעגירונג.

וואַרשאַ, 24 (פון אונזער סיים קאָרעספּאָנדענט). היינט איז קלאָר-געוואָרען, אַז די רעגירונג האָט געגען זיך אין דער פראַגע פון פרעסע-געזעץ דעם גאַנצען סיים.

ס'איז נאָך נישט בעוואוסט צי די פראַגע וועט קומען צום בעטראַכטען אויף דעם פלענום.

דער ערשטער יודישער מת,

וואס די ווילנער יודישע סטודענטען האבען בעקומען.

ווילנע, 24 (טעלעפאָניש) די ווילנער יודישע מעדיקער האָבען שוין בעקומען דעם ערשטען יודישען מת פאַר'ן פּראָזעקטאָריום. דאָס איז דער ערשטער מת, וואָס איז אין פּראָזעקטאָריום צוגעשיקט געוואָרען אָפיציעל אַלס יודישער.

דער ערשטער אָפיציעל-יודישער מת איז אַ פרוי מיט דעם פאַמיליען-נאָמען גערשאָוויטש, אַ 90-יאָהריגע זקנה, וואָס זאָל האָבען געלעבט איהרע לעצטע יאָהרען אין „מושב זקנים". די לעצטע צייט האָט זי זיך געפיהלט שלעכט און זי איז דעריבער אַריבערגעשיקט געוואָרען אין יודישען שפּיטאָל, וואו זי איז שבת ביינאַכט געשטאָרבען און שוין זונטאָג פרימאָרגען איז זי אָפּגעשיקט געוואָרען אין פּראָזעקטאָריום אַלס מת אָהן קרובים.

די פערשטאָרבענע גערשאָוויטש זאָל זיין אַ טאָכטער פון אַ מאָליגען שאַטאַווער רב. לויט אַנדערע ידיעות זאָל די פרוי אויך האָבען 4 זיהן אין אַמעריקאַ.

ווען אין שטאָדט איז בעוואוסט געוואָרען, אַז דער יודישער שפּיטאָל האָט אַרויסגעגעבען אַ יודישען מת פאַר'ן פּראָזעקטאָריום, איז אַ דעלעגאַציע פון „חברה קדישא" אַוועק אין אוניווערסיטעט בעטען, מ'זאָל צוריק אַרויסגעבען דעם מת כדי צו ברענגען איהם צו קבורה. דאָרט האָט מען געענטפערט, אַז דעם מת קען מען נישט אַרויסגעבען צוריק. מען האָט אָבער צוגעזאָגט, נאָכ'ן צושניידען, דעם טויטען קערפער צוריקצושטעלען און ערשט דאַן אַרויסגעבען דער „חברה קדישא". דאָס דאַרף אָבער דויערן אַ לענגערע צייט.

העצע געגען דעם יודישען דעפ. ד"ר. עבנער

רומענישער אינערן-מיניסטער וועגען די געשעהענישען אין טשערנאָוויץ.

בוקאַרעשט, (יט"א) דער שאַרפער אַרויסטריט אין רומענישען פּאַרלאַמענט פון דעם יודישען דעפּוטאַט פון טשערנאָוויץ ד"ר עבנער אין צוזאַמענהאַנג מיט דער ערמאָרדונג פון יודישען שילער דוד פאַליק, האָט אַרויסגערופען אַ שטורם אין דער רומענישער אַנטיסעמיטישער פּרעסע, וועלכע וואַרפט פאַר דעם יודישען דעפּוטאַט, אַז ער איז דער מאָראַלישער שולדיגער אין אַרויסרופען די אויפרעגונג פון געמיטער. דאָס טרויעריגסטע אין דעם איז אָבער דאָס, וואָס דער גאון, ראש הקהל אין טשערנאָוויץ און גאון, דעפּוטאַט ד"ר שטרויכער געהט האַנד ביי האַנד מיט די אַנטיסעמיטישע צייטונגען און זייער קאַמפּאַניע געגען דעפּוטאַט ד"ר עבנער.

דער אינערן-מיניסטער ד"ר גאַגאַ האָט געענטפערט אין סענאַט אויף דער אָנפראַגע פון יודישען סענאַטאָר קליגער וועגען די טשערנאָוויצער געשעהענישען. דער מיניסטער האָט געזאָגט צווישען אַנדערען: די בעהויפּטונג פון סענאַטאָר קליגער, אַז די לאַגע פון די יודען אין רומעניען איז אַ טראַגישע, איז פאַלש. די רומענישע בעפעלקערונג איז טאָלעראַנט צו אַלע מינדערהייטען. טאָלעראַנץ איז דער יסוד פון דער רומענישער נשמה. וואָס איז נוגע דעם טשערנאָוויצער פאַל, פעראורטיילט דער מיניסטער יעדען פערברעכען, קיינער דאַרף זיך נישט מאַכען אַליין קיין גערעכטיגקייט. דער מיניסטער ערקלערט, אַז זייט ער איז אין דער רעגירונג, איז נישט פאָרגעקומען קיין איין סטודענטישער אינצידענט. דעם ערשטען אינצידענט האָבען אַרויסגערופען די מינדערהייטס-שילער פון טשערנאָוויץ. דער מיניסטער פעראורטיילט זייער האַס. דער מיניסטער זאָגט צו צום סוף אָנצונעהמען מיטלען אויף צו האַלטען אָרדנונג אין לאַנד.

דער פּראָצעס געגען די יודישע שילער, אָנגעקלאָגטע אין שטערען די עפענטליכע רוה, בעת וועלכען עס איז דערמאָרדעט געוואָרען דער שילער דוד פאַליק, איז גלייך נאָך דעם דאָזיגען פאַרפאַל איבערגעריסען געוואָרען.

איצט איז בעשלאָסען געוואָרען איבערצוטראָגען דעם פּראָצעס אין דער שטאָדט סוטשיאַווא (בוקאָווינע).

זאל פילהארמאניע, נארוטאוויטשא 20.

בעקאנטמאכונג.

נאָך פיל מיה איז אונז געלונגען צו פערבעטען אין אונזער שטאָדט, דעם בעריהמטען טאַלאַנטפוללען קינסטלער, אבער-קאנטאר פון דער ווילנער גרויסער שטאָדט-שוהל, ה'

משה קוסעוויצקי

וועלכער וועט היינטיגען שבת, דעם 27. ד.ח. דאַווענען פרייטאג-צו-נאכט, פּינקטליך 4.30 אָוונט קבלת-שבת און צומאָרגענס שבת, 9 פריה-שחרית און מוסף מיט אַ גוט-איינשטודירט און פערשטאַרקטען כאָר אונטער דער לייטונג פון בעוואוסטען דיריגענט ה' ישראל רובין.

בעמערקונג: כדי צו געבען דעם פּובליקום די מעגליכקייט צו הערען דעם בעריהמטען ווילנער אבער-קאַנטאָר, האָט דער קאָמיטעט בעשלאָסען צו ערמעסיגען די פּרייזען נור פון 1 זל. ביז 2.50 ז.

בילעטען-פערקויף: אין צענטער. יודישען האַנדווערקער-פערבאַנד, פּאָלודניאָווע 4, י. זעלמאַנאָוויטש, פּעטריק. 12 (טערקישע צוקערניע), צוקערניע „אַסטאָריאַ", פּעטריק. 27, דימאַנט, נאָוואָמיעסקאַ 24 (וואורשטען-געשעפט), גערשטענפעלד, פּעטריקאָווער 28 (צוקערניע), פּעלטע, גלובנאַ 57 (צוקערניע), גרינצהענדלער, פּעטריק. 62 (צוקערניע), פּראַווניגטע יודישע פליישער, זגערזשער 2 (רוג יודישע גאַס), קנאַבעל, פּלאַץ וואָלנאָשטשי 11 (צוקערניע) און פרייטאָג אַ גאַנצען טאָג אין קאַסע פון פילהאַרמאָניע-זאַל.

919

פאַר פרויען ספּעציעל רעזערווירטע פּלעצער. דער קאמיטעט.

בעקאנטמאכונג.

מיר זענען מודיע, אַז צוליב די מכשולים, וואָס זענען לעצטענס פאָרגעקומען, ווערען אַלע ביז-איצטיגע (בלעפלעך) הכשרים פון יאַטקעס ערקלערט פאַר אומגילטיג.

דערום איז יעדער קצב מחויב במשך פון היינטיגער וואָך אָפּצוברענגען זיין אַלטען הכשר אין קהלה-לאָקאַל, וואו אַ בעשטימטע קאָמיסיע וועט אַמטירען יעדען טאָג פון 7 ביז 9 אין אָוונט, איינצוציהען די אַלטע און אַרויסצוגעבען נייע הכשרים; און וועלכער קצב עס וועט די היינטיגע וואָך נישט צושטעלען זיין אַלטען הכשר, וועט שוין מעהר קיין נייעם הכשר נישט בעקומען.–

925 ועד הרבנים עם ועד הכשרות.

Dr. Z. RAKOWSKI

ספּעצ. פאַר אויערן, נאָז, האַלז און לונגען-קראַנקהייטען

9 קאָנסטאַנטינאָווסקאַ 9

טעלעפאָן 27-81

שפּרעכשטונדען פון 2 ביז 2 און פון 5–7. נעמט אויך אָהן און לעטשניצע זגערזשער 17 פון 10 ביז 11 און פון 2 ביז 3 נאָכמ.

Dr. med. Braun

פּאָלודניאָווע 23, טעל. 40-26

ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט- און וועגערישע קראַנקהייטען און מענער - שוועכע.

בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-ליכט (האָר-אויספאַל.)

נעהמט אָן פון 9–12 און פון 5–8 אָוונד.

פערגעסט נישט!

דאָס די ערשטע און ביליגסטע

פערפומעריע

אין לאָדז איז נור ביי

BUCHWEITZ = PIOTRKOWSKA 22 TELEFON 31-43

וואו איהר בעקומט צו שפּאָט ביליגע פּרייזען פּערפומען, זייפען, פּודער און און אויסלענדישע. ספּעציעלען אויסוואַהל פון פירמע „קאָטי", „הוביגאַנט"

גרויס-בריטאניע
אלס בונד פון מלוכות.

דער לעצטער צוזאמענפאהר פון די פרעמיערען פון די ענגלישע קאלאניעס האט אנגענומען בעשלוסען פון א זעהר וויכטיגע בעדייטונג.

ענגלאנד, וועלכע איז ביז איצט געווען די לעהרערין פון איהרע קאלאניעס, וועט פון איצט אן זיין זייער פריינדין.

לויט דער רעזאלוציע פון לעצטען צוזאמענפאהר, וועלכער איז פארגעקומען אונטער'ן פארזיץ פון לארד באלפור, זענען אלע קאלאניעס פון איצט אן אויטאנאמישע נאציאנאלע איינהייטען און זענען אינגאנצען גלייכבערעכטיגט אין זייערע רעכט און פליכטען מיט צענטראלע. מיט דער צענטראלע בלייבען די דאמיניעס אין א פריווילעגער אוניע. דער פערבינדער צווישען די דאמיניעס און דער צענטראלע און די דאמיניעס צווישען זיך וועט זיין די טרייהייט צו דער קרוין.

אין צוזאמענהאנג דערמיט וועט איצט געענדערט ווערען דער טיטעל פון ענגלישען קעניג. דער ענגלישער קעניג, וועלכער איז ביז איצט געווען קעניג פון פעראייניגטען קעניגרייך, קייזער פון אינדיען א. א. וו. וועט פון איצט הייסען קעניג פון גרויס-בריטאניען, אירלאנד און די איבעריגע דאמיניעס.

די בריטישע אימפעריע ווערט אזויערום א פעדעראציע פון מלוכות, וועלכע שאפען צווישען זיך א פריוויליגע מלוכהשע איינהייט.

די דאזיגע זאכלאגע וועט נאך האבען ווייטערדיגע קאנסעקווענצען אין דער אינערליכער ארדנונג פון ענגלאנד און אין די אי טערנאציאנאלע פערהעלטעניסען; דער קאלאניאל-אמט וועט ווערען איבעריג. די קאלאניעס וועלען איצט זיין אין קאנטאקט דירעקט מיט דער רעגירונג און נישט דורכ'ן קאלאניאל-אמט, אין צוזאמענהאנג דערמיט זענען פערשפרייט געווארען קלאנגען, אז אלס פארשטעהער פון די פערשידענע קאלאניעס זאלען בעשטימט ווערען דעם ענגלישען קעניגס זוהן.

אין די אינטערנאציאנאלע בעציהונג וועלען די קאלאניעס האבען דאס רעכט צו שליסען זעלבסשטענדיגע אפמאכען און האבען אייגענע קאנסולען. די קאנפערענץ איז אבער מסכים געווען, אז די הויפט- פעראנטווארטליכקייט פאר דער אויסלענדישער פאליטיק פון דער בריטישער אימפעריע וועט אזוי ווי ביז איצט טראגען די ענגלישע רעגירונג, צו וועלכער עס וועט אויך געהערען די פראגע פון מלוכה-פערטיידיגונג.

די פאליטיק פון ענגלאנד האט דערוויזען, אז טראץ דעם וואולקאן, וואס האט א ליאדע מינוט געקענט אויסברעכען אין ענגלאנד און אינדיען, האט זיך די ענגלישע קלוגע מלוכה-מענער איינגעגעבען פון פיינד צו מאכען פריינד נישט דורך רעפרעסיעס און פערפאלגונגען, נאר דורך געבען אויטאנאמיע און די ברייטסטע רעכט. יער.

—◆◆◆◆—

א יודישער מיטגליד פון העכסטען געריכט אין האלאנד.

אמסטערדאם, (יט"א) ד"ר פ. פאלאק, דער אויסגעצייכענטער האלענדישער יוריסט איז נאמינירט געווארען אלס מיטגליד פון העכסטען געריכט אין האלאנד. ד"ר פאלאק שטאמט פון אן אלטער יודישער משפחה אין אמסטערדאם און נעהמט אן אקטיווען אנטייל אין יודישען עפענטליכען לעבען אין האלאנד.

Dr. L. LEWITAN

נעהמט אן אין דערהיים פון 5 ביז 7 אווענד צו קליניק-פרייזען. דאן
31 גדאנסקא 31.

רומעניען איז מחיה מתים דעם „עקסטערן"
סאדיסטישע האנדלונג פון רומענישע עקזאמענאטארען.

(קארעספאנדענץ פון טשערנאוויץ צום „נייעם פאלקסבלאט").

אומעטום בעגעגענען מיר די דאזיגע יונגע לייט און מיידלעך, וואס ציהען זיך אויסגעמאטערטע און בלאסע. פון די קליינע שטעדטלעך אין די צענטרען, בכדי אפצוגעבען „באקאלאוראט" (עקזאמענס). נאך אכט יאהר לערנען אין די מלוכה-שולען דארפען זיי זיך ערשט שטעלען פאר'ן אונ'רחמנות'דיגען, גרויזאמען געריכט פון די „עכטע רומענער". וואס האבען איין צוועק פערשווערען די מינדערהייטען (און ביחוד די יודען) דעם וועג צו הוכער בילדונג.

קוקענדיג אויף זיי דערמאנט איהר זיך אן דער רוסישער „טשערטא" מיט איהרע עקסטערנען און שווארצע קאסטע-ווארעמקעס, וואס פלעגען שטורמען די גימנאזיעס און פאדערן זייער רעכט אויף בילדונג.

אבער די לאגע אין רומעניען איז פיל קאמפליצירטער. דער רעגירונגס-אנטיסעמיטיזם אפערירט דא אין ווייסע הענטשקעס און פערדעקט זיי'ע מעשים תעתועים מיט דיפלאמאטישע פייגען-בלעטער.

האבען די רעגירונגס-אנטיסעמיטען דערזעהען, אז די יודישע יוגענד לויפט לערנען קיין אויסלאנד און זיי האבען פערטראכט אוועקרויבען ביי זיי אויך די דאזיגע רעכט און זיי שטארק פערשווערען דאס ארויסבעקומען די מאטורא-צייגנישען. פריהער האט מען גערובט ארויסלעגען די דאזיגע תלינישע שליחות אויף די אוניווערזיטעטס-פראפעסארען, נאר ווען זיי האבען זיך אפגעזאגט דערפון, האט מען די מיסיע איבערגעגעבען די מיטעל-שול לעהרער און שוין זייט צוויי יאהר ווי די מינאריטעט-יוגענד און בעזונדער די יודישע, מאטערט זיך אין „פאקאלאוראט"-פיבער און שטעהט אויס ביטערע יסורים א דאנק דער אפענער פיינדשאפט פון די אנטיסעמיטישע רומענישע עקזאמענאטארען.

איצט האט זיך פערענדיגט די הערבסט-„שחיטה" און פון אלע עקען לאנד הערען זיך וועה געשרייען פון הונדערטער יונגע לייט, וואס פערלירען נאך א יאהר שווערער מיה די האפנונג ארייכצוקומען אין דער הויכשול. פון 1007 שילער, וואס האבען זיך געשטעלט צו דער פריפונג אין ארעד, ארעדיאמארע, סאמו-מארע, בראשאוו, פלאיעשט, קאנסטאנץ און בירלאנד, האבען אויסגעהאלטען 540. אין קישינעוו האבען בעקומען די מאטורא פון 300 נאר 145, ד. ה. 47 פראצ.

בעזונדער גרויזאם זענען דורכגעגאנגען די „באקאלאוראט"-פריפונגען אין טשערנאוויץ. דא האבען די אימפארטירטע רומענישע לעהרער איינגעארדענט אין פולען ווארט א מכת-בכורים און געבראכט צו עקסטעסען מצד דער אויפגערעגטער און פערצווייפעלטער יוגענד. פון 164 קאנדידאטען זענען 124 דורכגעפאלען.

ווען די דאזיגע טרויריגע רעזולטאטען זענען בעוואוסט געווארען, האט דאס ארויסגערופען אן עמפערונג אין גאנץ טשערנאוויץ. די פערצווייפעלטע יוגענד האט זיך פערזאמעלט פאר דער געביידע, וואו עס האט זיך געפונען די פריפונגס-קאמיסיע און איהר איינגעארדענט א פיינדליכע דעמאנסטראציע. דערביי זענען ארעסטירט געווארען 16 יודישע שילער, וואס זענען אנגעקלאגט געווארען אין בערירכט פאר אנטי-מלוכה'שען ארויסטריט.

די נאציאנאליסטישע פרעסע האט צעבלאזען די טשערנאוויצער עקסצעסען נעגען די מינדערהייטען בכלל און די יודען בפרט.

דער אינערן-מיניסטער גאגא, אן אפעגער פריינד פון די שווארצמאה-ניקעס — האט פערארדענט צו מאכען א שטרענגע אונטערזוכונג און דער פראקוראר האט אנגעקלאגט די ארעסטירטע יונגע לייט לויט א פאראגראף פון שטראף-קאדעקס, וואס דראהט מיט א יאהר טורמע. די דאזיגע סוביעקטיווע האנדלונג פון דער יוסטיץ האט ארויסגערופען א טעלעגראפישע אינטערווענץ מצד די יודישע פארלאמענטאריער.

דער ענטפער פון אינערן מיניסטער גאגא האט בעוויזען דעם אנטיסעמיטישען פרצוף פון דער איצטיגער רעגירונג. דער מיניסטער לאזט וויסען אין זיין תשובה, אז ער וועט אנווענדען דאס געזעץ מיט דער גאנצער שטרענגקייט אין, אז ער איז ענטשלאסען צו פערטיידיגען תמיד די ארדנונג און די געזעצליכקייט.

די ערשטע טייל פון די תשובה איז באלד מקוים געווארען און די גאנצע יוסטיץ-מאשין האט זיך בעשעפטיגט מיט דער „געפעהרליכער" „באקאלאוראט"-אפערע. וואס אנבעלאנגט דער הבטחה צו פערטיידיגען תמיד די ארדנונג האט זי דער מיניסטער אפען געבראכען דערלאזענדיג, אז אין דערזעלבער צייט זאלען אנטיסעמיטישע סטודענטען מאניפעסטירען אויף די גאסען פון בוקארעשט לכבוד קוזא'ן, און שלאגען דערביי די פערבייגעהענדע יודען.

דער בחפזון-ארגאנזירטער פראצעס איז פארגעקומען דעם 20-טען אקטאבער. ער האט אבער ענטפלעקט אלע די, וואס האבען זיך געיאגט נאך א שאטען פון פערשווערונג געגען דער רומענישער הערשאפט. דער אומשולדיגער אויסזעהן פון די אנגעקלאגטע און דער בלוט-דורשטיגער אנשטעל פונם צד שכנגד האבען אויף די ריכטער געמאכט אן איינדרוק, אז דא האנדעלט זיך בלויז אין א גאנץ געוועהנליכען אינצידענט, וואס וועלט אין קיין פאל נישט ארויסגעבראכט געווארען אויפ'ן ריכטער-טיש, ווען נישט די לייד'נשאפטליכע אנטיסעמיטישע העצע. די עדות מצד דער בעשולדיגונג האבען זיך סותר געווען אויף יעדען שריט און טריט און דער הויפט-קטגור פראפעסאר דיאקאנעסקו זעלבסט האט געדרעהט מיט דער צונג און אפגעלייקענט דעם פראטאקאל, וואס ער אליין האט אונטערגע'חתמ'עט אין דער פאליציי.

די אנגעקלאגטע פון זייער זייט האבען אין איינפאכע ווערטער געשילדערט די סאדיסטישע אויפפיהרונג פון די עקזאמענאטארען און מיט טרעהרען אין די אויגען ערקלערט די סיבות, וואס האבען זיי געשטויסען צו אקטיווע ארויסטרעטונגען. די אנגעשראקענע שילער האבען מיט דערשטיקטע שטימען איבערגעגעבען אינטערעסאנטע פרטים וועגען דער האלטונג פון דער קאמיסיע בעת די פריפונגען און געבראכט אלס ביישפיל איינגיגע קלאץ-קשיות, וואס זענען זיי געשטעלט געווארען.

1) ווען האט זיך אויפגעלעזט דער לעצטער רעשט פון דער נאציאנאלער ארמעע? 2) וויפיל ליטער וואסער פיהרט דער דונאי אינם שווארצען ים אריין? 3) צי האט סטעפאן דער גרויסער געגעבען קארטאפעל און מאמעליגע.

די דאזיגע פראגען האבען געמאכט א רושם אויפ'ן ריכטער און אויפ'ן פראקורור און די וואגשאל פון גערעכטיגקייט האט איבערגעצויגען אויף דער זייט פון די אנגעקלאגטע. בכדי זיך אבער נישט אונטערגעבען די „יודישע" ווירקונגען האט מען אפגעלעגט דעם פראצעס אונטערן אויפרייד, אז מען דארף נאך ארויסרופען א סך עדות.

דער בארג האט געבוירען א מויז און די אנטיסעמיטישע פראוואקאציע איז דורכגעפאלען מיט א גרויסען סקאנדאל, די צוטרעטענע קריוודע פון הונדערטער אביטוריענטען איז געבליבען אבער נישט פערגיטיגט און די נקמה-דורשטיגע עקזאמינאטארען גרייטען זיך אפצורעכענען אין דער פריהלינגס-סעסיע.

בעת דער פראצעס איז פארגעקומען צום צווייטען מאל איז געשעהן די טראגעדיע, וואס האט געבראכט צום טויט פון אומשולדיגען דוד פאליק. די יודען אין רומעניען זענען איצט פערהילט אין טיפען טרויער. די האנד ציטערט, שווער איבערצוגעבען, וואס מיר לעבען דא איצט איבער.

י. יעווין.

געשיכטע און באצילען.
— פון — דר. א. מוקרוני.

כמעט די גאנצע יודישע פרעסע האט זיך ארומגעזעהן, אז מיר זענען אוועק צו ווייט מיט אונזער אונגעזונדער לויערניש און זוכעניש פון אנטיסעמיטיזם.

און ארומגעזעהן האט מען זיך ווען מיט אמאל האט מען אנגעהויבען צו ליארמען און צו פילדערן וועגען א שטורם פון אנטיסעמיטיזם, וואס בושעוועט אין רוסלאנד.

און אז מען האט זיך געכאפט פונאנדערקלייבען אין דעם געפילדער וועגען אנטיסעמיטיזם אין דעם איצטיגען רוסלאנד האט זיך ארויסגעשטעלט מאלגענדעס:

די סאוויעט-רעגירונג אליין האט דערשפירט, אז דער אלטער, רוצח'ישער אנטיסעמיטיזם האט געלאזען שפורען. אז דא און דארט זענען נאך דא אין פאלק טראפענס סם, אז דא און דארט שלוקערצט זיך נאך אם וויפטע שנאה צו יודען און מען דארף אנגעהמען מיט לען צו אפטויטען די לעצטע און קלייגע שפורען, וואס טליען ערגיץ אין פאלק.

ווכט זי מיטלען צו דערשטיקען און צו אפווישען די לעצטע שפורען פון אנטיסעמיטיזם.

וואלט אנ'אנדער רעגירונג גערעדט וועגען אנטיסעמיטיזם ביי איהר אין לאנד מיט דעם לשון און מיט דער אויפריכטיגקייט פון דער סאוויעט רעגירונג, וואלטען מיר זי בעשאטען מיט ברכות, מיט לויב - געזאנגען און מיט דאנקבארקייט.

אבער מיט דער סאוויעט - רעגירונג צערעמאניען מיר זיך.

דאס רוסישע פאלק, זאגט פריינד שעלוין, האט אין זיין בלוט פאגראם-באצילען.

פאגראם-באצילען! קאך און פאסטער האבען דעם דאזיגען באציל נישט ענטדעקט, נאר א יודישער זשורנאליסט.

דאס רוסישע פאלק איז א פאלק פון פאגראמטשיקעס —

דאס הייסט א גרויסע גוזמא.

מיר האבען געהאט אין רוסישען פאלק די שעהנסטע פריינד אונזערע, די רוסישע אינטעליגענץ האט געבלוטיגט און געוועהטאגט פאר יעדע בעליידיגונג, וואס עס איז אונז פעריבאפט געווארען מצד דער בלוטיגער צארישער רעגירונג גלייך מיט אונז.

און ווי גאר די צארישע רעגירונג איז געפאלען און די רוסישע אינטעליגענץ איז געקומען צו דער מאכט זענען הונדערט-יעהריגע געזעצען, וואס בעשרענקען די פרייהייט פון יודען, טויזענד-יעהריגע גזירות און אלע צארנדיגע נגישות מיט איין פעדער - שטויך אויף אייביג אפגעווישט געווארען.

יודען האבען נאך אין קיין לאנד נישט געהאט אזא ליכטיגע, אזא האפערדיגע און אזא שטאלצע פרייהייט ווי זיי האבען עס געהאט אין די ערשטע האניג-חדשים פון דער רוסישער רעוואלוציע.

און דער קאמוניסטישער רעזשים האט נאך די גלייכהייט פון יודען פערטיפט.

אמת, דער קאמוניזם האט אונז קיין פרייד נישט געבראכט, אבער גלייך מיט אלעמען האבען מיר איבערגעלעבט דעם גרויסען סאציאלען קדחת.

און צו דעמאנסטרירען יודישע גלייכהייט, דעמאנסטרירען עס מיט דער עקסטער דרייסטקייט האבען געוואגט בלויז די קאמוניסטען.

דער דייטשער סאציאליסט בעבעל האט געזאגט, אז אנטיסעמיטיזם איז דער סאציאליזם פון נארנים.

מיר האבען כסדר גע'טענה'ט, אז אנטיסעמיטיזם איז די פאליטיק פון אידיאטען.

מיר טענה'ן כסדר, און מיר זענען כסדר גערעכט, אז דער אנטיסעמיטיזם שאדט מעהר דאס לאנד גופא ווי אונז אליין, אז די רעגירונג, וואס לאזט דעם אנטיסעמיטיזם הויבען דעם קאפ, גראבט אליין אונטער זיין געזונדטען קיט פון דעם לאנד.

און וואס ווייטער זעהט עס די וועלט אלץ מעהר איין, זי זעהט עס איין און אנטיסעמיטיזם אלס פאליטישע שיטה ווערט פערשוואונדען.

אין די מייסטען פארלאמענטען זעגען שוין קיין אנטיסעמיטישע דעפוטאטען כמעט נישטא. פאר די לעצטע יאהרען זענען פאליטיקער, וועלכע האבען קאנדידירט אין פארלאמענטען אויף אן אנטיסעמיטישער פראגראם, דורכגעפאלען, אנטיסעמיטיזם אלס א פאליטישע וועלט-אנשויאונג איז כמעט ווי פערשוואונדען געווארען.

דארף א יודישער זשורנאליסט אננעהמען די בלוט-טעאריע פון אנטיסעמיטיזם, ארכי-אנטיסעמיטישע ראסען-טעאריע, די טעאריע פון אייביגער בלוטיגער שנאת צווישען דער סעמיטישער ראסע און אלע אנדערע ראסען?

די פאמע ווילדע אנטיסעמיטען וועלען זיך היינט שרעקען צו בעגרינדען דעם אנטיסעמיטיזם אזוי מיטעל-אלטעריש, אזוי אבערגלויבעריש און אזוי שאוויניסטיש-פערביסען.

עס זענען שוין היינט נישטא אזעלכע אנטיסעמיטען.

אבער א יוד, וואס זאל אויף א מינוט בארגען ביי טשעמבערליין, אדער ביי גאבינא זייערע פינסטערע אנטיסעמיטישע ראסען-טעאריעס וועט זיך שטענדיג געפונען

א יודען טען דאך נישט חושד זיין אין אנטיסעמיטיזם...

און איז מיר א שרעק בעפאלען ווען איך האב געלייענט די ווערטער פון א יודען:

די יודישע געשיכטע לערנט אונז, אז יודען-פיינדשאפט איז אייביג, עס

(ענדע זעה 6 טע זייט).

נײַער פאָלקסבלאַט
25. נאָוועמבער 1926

דאס לאָדזער לעבען

נײַער פאָלקסבלאַט
25. נאָוועמבער 1926

נאָוועמבער
זון-אויפגאַנג 6.13
זון-אונטערגאַנג 4,27
לענג פון טאָג, 11

25
דאָנערשטאָג
יט
כסלו תרפ"ז

קאָנטראָל-פערזאַמלונגען.

היינט, דאָנערשטאַג.

יאָהרגאַנג 1894.

(קאָנסטאַנטינער 62) די, וואָס זייערע נעמען הויבען זיך אָן מיט די אותיות Wk–We

מאָרגען פרייטאַג, – Wz–Wl

יאָהרגאַנג 1895.

(קאָנסטאַנטינער 81) די, וואָס זייערע נעמען הויבען זיך אָן מיט די אותיות Z, W, U, T,

יאָהרגאַנג 1896.

(לעשנא 9) די וואָס זייערע נעמען הויבען זיך אָן: KJIChHG,

מאָרגען פרייטאָג O, N, M, Ł, L, –,

יאהרגאנג 1897.

(קאָנסטאַנטינער 81) די וואָס זייערע נעמען הויבען זיך אָן: ŁLK

מאָרגען פרייטאָג – P, O, N, M,

יאָהרגאַנג 1898.

(סקלאַדאָווע 40) די, וואָס זייערע נעמען הויבען זיך אָן די אותיות Wk–We

מאָרגען פרייטאַג, – Wz–Wl

יאהרגאנג 1901.

(קאָנסטאַנטינער 81) די, וואָס זייערע נעמען הויבען זיך אָן:

מאָרגען פרייטאָג, –HChFEDCBA

צו די פערזאַמלונגען דאַרף מען זיך מעלדען פונקט 9 אַ זייגער אינדערפריה מיטנעמענדיג מיט זיך דאָס מיליטער-ביכעל מאָביליזאַציאָנס-קאַרטע און אַנדערע מיליטער-דאָקומענטען.

רשימות פון די יאהרגענג: 1906, 1905 און 1904.

מעלדען זיך אויף טראַוגוטאַ 10 אין די שעה'ן פון 8 אין דערפריה ביז 3 נאָכמ. שבת – פון 8 ביז האַלב 2.

יאָהרגאַנג 1906.

היינט ד. 24. די, וועמענס פאַמיליען-נעמען ס'הויבען זיך אָן מיט די אותיות Ke Ka

מאָרגען פרייטאָג – Ko-Ke

קהלה.

(*) די קאַנצעלאַריע פון דער לאָדזער קהלה האָט אָנגעהויבען פונאַנדערשיקען צו אַלע שטאַט-צאָהלער פערזענליכע איינמאָהנונגען פון שטאַט פאַר'ן יאָהר 1926.

אין די צעטלען-איינמאָהנונגען איז אָנגעגעבען דער טערמין פון צאָהלען און ביז ווען מ'קען אָנגעבען רעקורסען.

א נײַע טראַמוואַי-ליניע.

(ב) פון נעכטען איז געעפענט געוואָרען אַ נייע טראַמוואַי-ליניע.

דער טראַמוואַי נומער 9, וועלכער איז ביז איצט געגאַנגען נאָר ביז ראַדוואַנסקאַ רוג פּאָנסקאַ, געהט איצט איבער ראַדוואַנסקאַ, פּעטריקאָווער ביז גייער'ס מאַרק.

געשטאָרבען אין כאַכאַנובעק.

אין שפּיטאַל פאַר גייסטיג קראַנקע אין „קאָכאַנובעק“ איז געשטאָרבען די יודישע פרוי חנה קוטשינסקאַ. זי האָט איבערגעלאָזט קרובים אין קוטנא און אין אַמעריקאַ. די קרובים ווערען געבעטען אין ענינים פון דער פרוי זיך צו ווענדען צו דער יודישער קהלה אין אַלעקסאַנדער.

די רעוועלאַציעס וועגען מיסברויכען אין לאָדזער אַרבייטסלאָזען-פאָנד.

אַנ'אויספאָרשונגס-קאָמיסיע קומט קיין לאָדז.– נ.פ.ר. און כ.ד. גענען ה' קולישקאָווסקי.– לאָדזער שטאָטישע אַרבייטער שיצען ה' קוליש קאָווסקין.– אַרבייטס-מיניסטער יורקיעוויטש פאָדערט איבערצוגעבען צום געריכט דעם דעפ. לאַנגער פאַר רכילות.

(ב) אין רעזולטאַט פון דער-אינטערפּעלאַציע אין דער סיים-קאָמיסיע וועגען די מיסברויכען אין לאָדזער אַרבייטסלאָזען-פאָנד וועט אין די נאָהנטסטע טעג אָנקומען קיין לאָדז אַנ'אויספאָרשונגס-קאָמיסיע, וועלכע וועט קאָנטראָלירען די טעטיגקייט פון דעם לייטער פון לאָדזער אַרבייטסלאָזען-פאָנד ה' קולישקאָווסקי.

די כאַדעקישע און נ.פ.ר.'ישע פעראיינען פאָדערן דעריבער, אַז ה' קולישקאָווסקי זאָל פערלאָזען זיין אַמט.

*

(פ) נעכטען איז פאָרגעקומען אַ זיצונג פון אַלע סעקציעס, וועלכע געהערן אַריין אין פעראיין פון די שטאָטישע אַרבייטער.

ס'זענען בעטראַכט-געוואָרען די פראַגען וועגען די לעצטע פאָדערונגען פון די אַרבייטער אין דער גאַזאָווניע, עלעקטראָווניע און שחט-הויז. ס'זענען אָנגענומען - געוואָרען בעשלוסן וועגען אַ געמיינזאַמער אַקציע, אין פאַל, ווען דער מאַגיסטראַט און די בעזונדערע דירעקציעס וועלען נישט נאָכגעבען די פאָדערונגען פון די שטאָטישע אַרבייטער.

צום סוף איז בעטראַכט געוואָרען די פראַגע וועגען די פרעסע-ידיעות מכח די כלומר'שט ענטדעקטע מיסברויכען אין אַרבייטסלאָזען-ביוראָ, אין וועלכע ס'זאָל שולדיג זיין דער לייטער ה' קולישקאָווסקי. די פערזאַמעלטע האָבען אָנגעוויזען, אַז דער אַרויסטריט געגען ה' קולישקאָווסקי איז אַ פּאַרטיי-שאַנטאַזש און ס'איז אויסגעדריקט-געוואָרען צוטרוי דעם ה' קולישקאָווסקי. די זיצונג האָט בעשלאָסען אויפצופאָדערן די פּראָקוראַטור צוצוציהען דעם דעפּ. לאַנגער, פאַר זיינע רכילות, צו דער פעראַנטוואָרטליכקייט.

*

(ס) אויף דער נעכטיגער זיצונג פון דער הויפּט-פערוואַלטונג פון אַרבייטסלאָזען-פאָנד איז דיסקוטירט געוואָרען די פראַגע וועגען די רעוועלאַציעס פון דעפּ. לאַנגער בנוגע די מיסברויכען אין לאָדזער אַרבייטסלאָזען-פאָנד.

די הויפּט-פערוואַלטונג האָט בעשלאָסען איבערצולאָזען דעם ה' קולישקאָווסקי אויף זיין אַמט אין לאָדז און געגען דעפּ. לאַנגער פערפיהרען אַ פּראָצעס פאַר רכילות.

דער הויפּט-לייטער פון אַרבייטסלאָזען-פאָנד ה' שובאַרטאָוויטש האָט דערנאָך קאָנפערירט וועגען דער פראַגע מיט'ן אַרבייטס-מיניסטער יורקיעוויטש. אין רעזולטאַט פון דער קאָנפערענץ האָט מין. יורקיעוויטש זיך געווענדעט צום סיים-מאַרשאַלעק ראַטאַי וועגען אַרויסגעבען דעם דעפּ. לאַנגער דעם געריכט פאַר רכילות.

מאָוריצי פּאָזנאַנסקי — פּרעזעס פון דער לאָדזער „פּראַוויצאַ נאַראָדאָוואַ“.

נעכטען געוועהלט אין לאָדז אַנ'אָרגאַניזיר-קאָמיטעט פון 22 פּערזאָן.

(ס) נעכטען איז אין פּאַלאַץ פון ה' מאָוריצי פּאָזנאַנסקי פאָרגעקומען אַ פּאָליטישע בעראַטונג אין צוזאַמענהאַנג מיט דער גרינדונג פון דער קאָנסערוואַטיווער פּאַרטיי „פּראַוויצאַ נאַראָדאָוואַ“.

אין דער בעראַטונג האָבען זיך בעטייליגט אַ רייה אָנגעזעהענע לאָדזער אינדוסטריעלער, וועלכע זענען צוגעשטאַנען צו דער נייער פּאַרטיי.

ס'איז אויסגעוועהלט געוואָרען אַנ'אָרגאַניזאַציאָנס-קאָמיטעט פון 22 פּערזאָן. אַלס פּרעזעס פון קאָמיטעט איז אויסגעוועהלט געוואָרען ה' מ אָ ו ר י צ י פּ אָ ז נ אַ נ ס ק י.

די נאָהענטע טעג פאָהרט אַרויס אַ דעלעגאַציע פון לאָדזער קאָמיטעט פון דער „פּראַוויצאַ נאַראָדאָוואַ“ קיין וואַרשאַ, כדי פעסטצושטעלען די יסודות פון פּראָגראַם.

מאָוריצי פּאָזנאַנסקי וועגען דער קאָנסערוואַטיווער פּאַרטיי.

אין אַ געשפּרעך מיט אַ זשורנאַליסט האָט דער גרויס-אינדוסטריעלער מאָוריצי פּאָזנאַנסקי, וועגען די סיבות, וואָס האָבען איהם בעוואויגען זיך צו פערנעהמען מיט דער אָרגאַניזירונג פון דער קאָנסערוואַטיווער פּאַרטיי אין לאָדז, ערקלערט, אַז די אינדוסטריעלע קרייזען האָבען ביז איצט נישט געהאַט די געלעגענהייט צו קאָנצענטרירען זייער טעטיגקייט און שטיצען זייער פּאָליטיק אויף די עקאָנאָמישע אינטערעסען. די ביז איצטיגע פּאָליטישע פּאַרטייען האָבען ווייניג אַכט געלעגט אויף די ווירטשאַפטליכע אינטערעסען. ה' פּאָזנאַנסקי מיינט, אַז צוזאַמען מיט די אינדוסטריעלער וועלען צו דער פּאַרטיי אויך זיך אָנשליסען פאַרשטעהער פון כוח-טום.

אפשר וועט שוין פון איצט אן ווערען א ארדנונג אין דער קראנקען-קאסע.

אינפאָרמאַציע-ביוראָ „עקספּרעס“ גיט איבער: דינסטאָג איז פאָרגעקומען אַ זיצונג פון דער פערוואַלטונג פון דער קראַנקען-קאַסע. אויף דער זיצונג איז געקומען צו אַ לעבהאַפטע דיסקוסיע וועגען די לעצטע געשעהענישען פון דער קראַנקען - קאַסע.

ס'איז אָנגעוויזען - געוואָרען, אַז אַלס פערוואַלטער פון לעטשניצע דאַרף זיין אַ דאָקטאָר, וועלכער דאַרף האָבען צו זיך אַ געהילף. ביז איצט פלעגט קומען צו קאָנפליקטען צווישען דעם לייטענדען אַרצט און לייטער.

ס'איז אויך אָנגענומען-געוואָרען, אַז די אַרבייטס-פערטיילונג ביי די דאָקטוירים איז נישט קיין ראַציאָנעלע אין הונדערטער קראַנקע געהען אַוועק פון די לעטשניצעס נישט ווערענדיג ערלעדיגט און אין אַנדערע פאַלען וואַרטען די דאָקטוירים אויף די פּאַציענטען.

צום סוף איז בעשלאָסען - געוואָרען איבערצושיקען די פראַגע דער קאָמיסיע פאַר היילונג-ענינים, וועלכע זאָל אין פערלויף פון אַ וואָך צושטעלען פּראָיעקטען וועגען רעאָרגאַניזירען דעם הייל סיסטעם די צאָהל שעה'ן איז בעשלאָסען - געוואָרען צו פערגרעסערען ביז 14 און פערגרעסערען אויך די צאָהל שעה'ן פון דער פּאַנאַטאָוויע.

די רעיענטעו פּראָטעסטירען

געגען דעם, אַז די פּאָסט זאָל קענען פּראָטעסטירען וועקסלען.

אין משך פון די לעצטע טעג האָט זיך אין דער פּוילישער פּרעסע בעוויזען אַ נאָטיץ, אַז די רעגירונג וועט אין די נאָהענטסטע טעג איינפיהרען, דאָס די פּאָסט - אַמטען זאָלען פּראָטעסטירען וועקסלען, וואָס זענען איבערגעשיקט געוואָרען אויף אינקאַסאָ.

ווי מיר ווערען געוואויר, וועט די פּאָסט - דירעקציע „נאָך אַזוי גיך נישט קאָנען אַרויסגעבען קיין געהעריגער אינסטרוקציע די פּאָסט-אַמטען. עס איז נאָך ביז היינט בכלל נישט איבערגעגאַנגען די אויפזיכט איבער דער פּאָסט צום קאָמוניקאַציע - מיניסטעריום, כאָטש אין איינעם פון די לעצטע דעקרעטען איז די פּאָסט שוין אָפּגעזונדערט געוואָרען פון האַנדעלס-מיניסטעריום און אונטערגעוואָרפען געוואָרען דעם קאָמוניקאַציע-מיניסטער. פּאַקטיש האָט נאָך אָבער מיניסטער ראָמאָצקי נישט איבערגענומען די פּאָסט, און דערפאַר איז נישט פאַרהאַן קיין מיניסטער, וועלכער וואָלט געקענט אונטערשרייבען אַ פעראָרדנונג וועגען פּראָטעסטירען וועקסלען דורך דער פּאָסט.

פון דער צווייטער זייט ווידער האָט דער פערבאַנד פון די רעיענטען אין פּוילען דערלאַנגט אַ פּראָטעסט געגען דעם נייעם פּראָיעקט און געבעטען מען זאָל פריהער רעגולירען דעם ענין פון נאָטאַריאַלען אָפּצאָהל, אַז די פּאָסט זאָל נישט קאָנען קאָנקורירען מיט אַ ביליגער ערלעדיגונג פון וועקסעל - אָפּעראַציעס.

דערווייל, ווערט שוין אָנגעאַרבייט דורכ'ן יוסטיץ - מיניסטעריום אַ געזעץ-פּראָיעקט וועגען נאָטאַריאַלען אָפּצאָהל.

מיט וויפיל ווערט געהעכערט דער באהן-טאריף?

פון 1-טען דעצעמבער געהט אַריין אין קראַפט די העכערונג פון באַהן-טאַריף אויף פּאַסאַזשיר- און פראַכט-צוגען.

דער טאַריף אויף די פּאַסאַזשיר-צוגען ווערט געהעכערט מיט 10 פּראָצענט. אָבער אויף די היגטערשטאָדטישע צוגען און פאַר באַגאַזש און אויסערגעוועהנליכע זענדונגען בלייבט דער טאַריף אונגעענדערט וואָס עס וועט האָבען אַ גרויסע בעדייטונג פאַר די בעאַמטע און אַרבייטער, וואָס פאָהרען-צו יעדען טאָג אין שטאָט אַריין.

אַ בילעט 3-טע קלאַס אויף אַ שטח פון 100 קילאָמעטער וועט אַלזאָ קאָסטען 5 זלאָטעס מיט 50 גראָשען, אַנשטאָט די פריהערדיגע 5 זל.

דער פראַכט-טאַריף ווערט אויך געהעכערט מיט 10 פּראָצענט, עס ווערען אָבער נישט געהעכערט די סטאַציע-אָבצאָהלונגען, אַזוי, אַז די דורכשניטליכע העכערונג וועט אויסמאַכען נישט מעהר ווי 8 פּראָצ. דער טאַריף אויף די ביליגסטע סחורות וועט געהעכערט ווערען בלויז מיט 5 פּראָצענט.

קאַפע-רעסטאָראַן
„LOUVRE“
„לובר“
86 פּעטריקאָווער 86
טעלעפאָן 27-27.
טעגליך פון 6 אָוונט ביז 1 ביינאַכט–
קאָנצערט
אונטער דער דירעקציע פון
ST. WIERZBICKI
מיט'ן אָנטייל פון בעקאַנטען וויאָלאָנטשעל-סאָליסט
Ludwik Wroński
בעת די אָוונט-ברויטען פון 6–8 אָוו.
שפּילט די מוזיק אויך צו צום טאַנצען

טעקסטיל-אַרבייטער גרייטען זיך צו אַ נייער הוספה.

(ב) ווי מיר דערוויסען זיך, האָבען די כאַדעקישע פעראיינען בעשלאָסען אַרויסצושטעלען נייע פאָדערונגען וועגען אַ הוספה פאַר די טעקסטיל-אַרבייטער.

אין צוזאַמענהאַנג דערמיט, האָט שוין די לאָדזער אָפּטיילונג זיך געווענדעט מיט אַ פאָרשלאַג צו אַלע טעקסטיל-פעראיינען וועגען זייער מיינונג אין דער פראַגע פון פיהרען אַ געמיינזאַמע אַקציע.

אָבגעשניטען א פוס אונטער די רעדער פון טראַמוואַי

(-) דינסטאָג אין אָוונט איז אויפ'ן רוג פּעטריקאָווער און טראַוגוטאַ די פרוי חנה ראַפּאַלאָוויטש 43 יאָהר אַלט פון קאָנסק אַרונטערגעפאַלען אונטער'ן טראַמוואַי.

די אָנגעקומענע פּאַגאָטאָוויע האָט פעסטגעשטעלט, אַז ביי דער אומגליקליכער איז אָבגעשניטען געוואָרען אַ פוס. אין אַ שווערען צושטאַנד איז זי אָבגעפיהרט געוואָרען אין שפּיטאַל.

פּערשירענעס.

( ) די באַהן-דירעקציע האָט בעשטימט פאַר לאָדז עטליכע פּאַסאַזשיר-לאָקאָמאָטיווען, וועלכע זענען אויסגעפּערטיגט געוואָרען אין דער פּוילישער פאַבריק אין כזשאַנאָוו.

לויט'ן אויסזעהען און אויך לויט דער קאָנסטרוקציע שטעהען די פּוילישע לאָקאָמאָטיווען נישט אָפּ פון די אויסלענדישע.

(–) די פאַרמאַצעווטישע אָפּטיילונג פון ווילנער אוניווערזיטעט האָט אַרויסגעגעבען דיפּלאָמען פון פאַרמאַציע-מאַגיסטערס די צוויי יודישע מיידלעך העלענאַ כאַדוקאַ און עלי הירשבערג (ביידע פון לאָדז).

(–) האָדעל שאַמפּאַנסקי ווערט געבעטען פרייטאָג פריה זיך צו מעלדען אין דער וואוינונג פון דעפּוטאַט ד"ר ראָזענבלאַט (פּעטריק. 35) וועגען אַ וויכטיגער אָנגעלעגענהייט.

הונגער.

(אָפּ) עהרנעכטען אין אָוונט איז אַנ'אומבעקאַנט פרויען-צימער געפאַלען פון הונגער אויף זשעראָמסקאַ גאַס. די פּאָגאָטאָוויע האָט זי אָפּגעפיהרט אין שטעדטישען זאַמעלפּונקט.

(–) נעכטען איז אויף צעגעל יאַנאַגאַס געפאַלען פון הונגער די אַרבייטסלאָזע העלענאַ זענטאַלאַק, די פּאָגאָטאָוויע האָט זי אָפּגעפיהרט אין דער „זביאָרניע“.

א קויל פערבלאָנדזשעט אין פענסטער

(אָפּ) דורכ'ן פענסטער פון שטעפאַן קאַלאַשינסקי, וואָרינסקאַ 13, איז אַריין אַ פערבלאָנדזשעטע קויל, צום גליק האָט זי קיינעם נישט געשראַקען.

עמיגראַציע קיין האָלאַנד און איז די האָלענדישע קאָלאָניעס.

די האַנדעלס-בעציהונגען צווישען לאָדז און האָלאַנד.

אינטערוויו מיט'ן האָלענדישען קאָנסול איז לאָדז.

(ספּעציעל פֿאַר'ן „נײַעם פֿאָלקסבלאַט“).

נאָך דעם ענגלישען קאָנסול, האָט אונזער מיטאַרבייטער געמאַכט אַ בעזוך ביים האָלענדישען קאָנסול אין לאָדז ה' איגנאַש. טעיפּע און מיט איהם געהאַט אַ לענגערען געשפּרעך:

— צי פֿאָהרען פֿיל מענשען פֿון לאָדז קיין האָלאַנד?

— איך קען מיך נישט בעקלאָגען — ענטפֿערט דער קאָנסול מיט אַ שמייכעל — די עמיגראַציע איז אַ בעדייטענדע. 90 פּראָצענט פֿון די עמיגראַנטען זענען יודען.

— צי קען אַהין עמיגרירען וועד עס וויל?

— מיר מאַכען נאָר שוועריגקייטען די וועלכע פֿאָהרען נאָך האָלאַנד סתם. אָהן שום אויסזיכטען. אונזער לאַנד איז גע-בײַ איבערגעפֿילקערט און מיר קענען זיך נישט ערלויבען צו פֿערגרעסערען די צאָהל אַרבייטסלאָזע אין האָלאַנד. דאָגעגען זענען נישטאָ קיין שום פּרינציפּיעלע שוועריגקייטען פֿאַר די יעניגע עמיגראַנטען, וועלכע האָבען אַרויסמאָרערונגס-פּאַפּירען פֿון האָלאַנד און אַ פֿערזיכערטען פּאָסטען. נאַטירליך מוז דער, ווער עס שיקט די אַרויסמאָ-דערונגס-פּאַפּירען איינטערשרייבען, אַז דער עמיגראַנט וועט נישט פֿאַלען צו לאַסט דער האָלענדישער רעגירונג און געזעלשאַפֿט.

דאָגעגען זענען קיין שום שטערונגען נישט פֿאַראַן און איך גיב אַרויס ת'כף וויזעס די עמיגראַנטען, וועלכע ווילען פֿאָה־ען אין אונזערע אינדישע קאָלאָניעס ווי: יאַוואַ, סומאַטראַ, קיראַסאַ, סורינאַם און אַנר.

דאָרט קענען זיך גאַנץ גוט איינאָר-דנען, זאָגט דער קאָנסול, מיזיש אַר-בייטער אויף האַנדווערקער. נאַטירליך, ווער ס'קען אויסהאַלטען דעם דאָרטי-גען קלימאַט. עמיגראַנטען, וועלכע ווי-לען פֿאָהרען אין די קאָלאָניעס דאַרפֿען בלויז אויפֿווייזען, אַז זיי האָבען אויף אַ שיפֿס-קאַרטע.

— צי צ־טיילט איהרע וויזעס דאָ אין לאָדז, אָדער דאַרפֿען ערשט די עמי-גראַנטען פֿאָהרען קיין וואַרשאַ?

— איך ערלעדיג דאָ אויס'ן אָרט אַלע נויטיגע פֿאָרמאַליטעטען.

— ווי זעהען אויס די האַנדעלס-בעציהונגען צווישען לאָדז און האָלאַנד?

— גאַנץ נישט קשה'דיג, ליידער מוז איך אייך זאָגען, אַז די לאָדזשער סוחרים זענען נישט אַזוי פּינקטליך ביים צאָה-לען זייערע פֿערפּליכטונגען. איך בע-קום זעהר פֿיל קלאָגען פֿון האָלענ-דישע סוחרים, אָבער טראָץ דעם ווע-רען די האַנדעלס-בעציהונגען וואָס אַמאָל לעבהאַפֿטער. פֿון האָלאַנד ווערט אהער געשיקט, אייל, פֿערשידענע פֿעטקייטען, זעהר פֿיל שמאָטעס, רייז, קאַקאַאָ, הע-רינג, כעמישע פֿאַרבען א. א. וו.

פֿון לאָדז קיין האָלאַנד האָט מען לעצ-טענס אָנגעהויבען ש קען מאַנופֿאַקטור-סחורות בעזונדערס פּלוש, דאָס לעצטע אַרטיקעל וואָלט געקענט האָבען אַ גרוי-סען אָפּגאַנג אין האָלאַנד.

דער אימפּאָרט קיין לאָדז פֿון האָלאַנד וואָלט געווען פֿיל גרעסער, ווען נישט דאָס, וואָס די פּוילישע רעגירונג האָט פֿערבאָטען אַריינצופֿיהרען אַ גאַנצע רייה אַרטיקלען. אמת, זאָגט ה' טעיפּע, מיר האָבען אַ האַנדעלס-טראַקטאַט מיט פּוילען און דערצו נאָך אַ גאַנץ פּריווי-ליגירטען, אָבער דאָך איז אַזאַ פֿערבאָט פֿערהאַנגען, נישט קוקענדיג דערויף ווערען דאָך די פֿערבאָטענע אַרטיקלען אַריינגעפֿיהרט דורך שמוגלערס. מיר פֿערנעהמען זיך איצט מיט אָרגאַניזירען אַ פּויליש-האָלענדישע האַנדעלס-קאַמער, וועלכע וועט רעגולירען די האַנדעלס-בעציהונגען צווישען האָלאַנד און פּוי-לען, ממילא שוין צווישען האָלאַנד און לאָדז.

— די לאָדזער סוחרים, זאָגט ה' טעי-פּע צום סוף, זענען זעהר ריהרעוודיג און ווילען אָנקניפּען וואָס ענגערע האַנ-דעלס-בעציהונגען מיט אונזער פּראָדוק-טיווען לאַנד, יעדע וואָך וויזיר איך עטליכע מעסער פֿון לאָדזער סוחרים, וואָס פֿאָהרען קיין האָלאַנד אין האַנ-דעלס - אַנגעלעגענהייטען. פֿאַר סוחרים מאַך איך די גרעסטע הנחות.

טראַמוואַי-קאַטאַסטראָפֿע צווישען לאָדז און קאַכאַנובעק.

4 פֿערוואונדעטע. — איינער שווער.

(–) נעכטען אינדערפֿריה איז צווי-שען לאָדז און ק כאָנובעק אויף דער אַלעקסאַנדרער ליניע פֿאָרגעקומען אַ טראַמוואַי-קאַטאַסטראָפֿע.

צוליב'ן שטאַרקען נעפּעל האָבען די טראַמוואַי-מאַשיניסטען נישט געזעהען די געוועזיטיגע סיגנאַלען און — ס'איז פֿאָרגעקומען אַ צוזאַמענשטויס. 4 פּער-זאָן זענען פֿערוואונדעט געוואָרען. צווי-שען זיי, איינער שווער פֿערוואונדעט.

אוים „בליה-צייט“...

רעדוקציעס, מ'ליזט נישט, ס'איז ביטער.

(–) אין די לאָדזער פֿאַבריקען און געשעפֿטען איז היינט דער ווינטער-סעזאָן אַדורך גאַנץ בלאַס, ביי אַ זעהר קליינער ליזונג.

ס'שטעהט דעריבער ווידער פֿאַר אַ מבול פֿון רעדוקציעס אין די פֿאַבריקען, וועלכע האָבען נישט קיין שום נייע בעשטעלונגען אויף ווינטער סחורות און צו זומער-בעשטעלונגען איז נאָך ווייט.

אויך אין די דעטייל-געשעפֿטען ליזט מען ווענינ און וואָס ווייטער וועט זיין — איז טאַקע שווער צו זאָגען.

די „יאָלדענע“ לאָדזער צייטען האָבען זיך שוין געענדיגט...

מ'פֿאַסקעוועט מיט הייזער פֿאַר רעגירונגס-געלדער.

אינטערפּעלאַציע אין שטאָט - ראַט.

(ב) ווי בעוואוסט, בעשטימט דער לאָדזער מאַגיסטראַט לאַנג - טערמיניגע הלוואות פֿון רעגירונגס-געלדער אויף צו פֿערענדיגען אָדער אָנהויבען בויען היי-זער אין לאָדז.

די דאָזיגע רעגירונגס - הלוואות זענען בעשטימט, כדי צו לינדערן די דירות נויט אין לאָדז און שאַפֿען וואוינונגען פֿאַר די דירה-לאָזע.

ס'ווייזט זיך אָבער אַרויס, אַז אַ רייה הויז-ווירטען, וועלכע האָבען אויפֿגעבויט זייערע הייזער פֿאַר רעגירונגס-געלדער, הייסען זיך געבען אַ סך אָפּטרעט-געלד ביים פֿערדינגען אַ דירה.

וועגען אַזעלכע פֿאַלען זענען שוין פֿאַראַן אַ סך אָנקלאָגעס אין דער בוי-אָפּטיילונג ביים מאַגיסטראַט.

אויך אַ געוויסער ה' טיללער, וועלכע האָט בעקומען אַ רעגירונגס-הלוואה אויף צו בויען זיינע הייזער אויף זשעלאַגאַ און ערשטע מײַ-גאַס, הייסט די לאָקאַ-טאָרען בעצאָהלען פֿאַר'ן ערשטען יאָהר 3000 זלאָטעס און פֿאַר די ווייטערדיגע יאָהרען זאָלען צוגעהן די פּראָצענטער.

אין צוזאַמענהאַנג דערמיט וועט אויף די נאָהנטע זיצונג פֿון לאָדזער שטאָט-ראַט אַריינגעטראָגען ווערען אַן אינטער-פּעלאַציע אין דער פֿראַגע.

פֿערזאַמלונג פֿון ליטעראַטען און זשורנאַליסטען.

מאָרגען פֿרייטאָג 4 אַ זייגער נאָכמי-טאָג קומט פֿאָר אין לאָקאַל פֿון האַנד-ווערקער-קלוב (פּאָלודניאָווא 4) אַ פֿער-זאַמלונג פֿון לאָדזער יודישע ליטעראַ-טען און זשורנאַליסטען.

אויף דער טאָג-אָרדנונג געפֿינט זיך די פֿראַגע וועגען אָרגאַניזירען אַן אָפּ-טיילונג פֿון וואַרשאווער ליטעראַטען-פֿעראיין און זשורנאַליסטען - סינדיקאַט.

פֿון געריכט.

בעריכטיגונג.

(—) אין נעכטיגען נומער פֿון אונזער צייטונג איז געווען אַ נאָטיץ וועגען דעם, אַז דער הויז-בעזיצער פֿון וואָלטשאַנסקאַ 159 דוד פֿעלדבריל איז דורכ'ן רעגירונגס-קאָמיסאַריאַט בעשטראָפֿט געוואָרען צו 30 טעג אַרעסט.

ווי ה' פֿעלדבריל אינפֿאָרמירט אונז האַנדעלט זיך נישט וועגען 30 טעג נאָר 3 טעג. ה' פֿ. פֿיהלט זיך בעוולהט פֿון דער שטראָף און האָט אָנגעגעבען אַן אַפּעלאַציע אין געריכט.

פֿאַר אַ רויב אָנפֿאַל.

(אפּ) וולאַדיסלאַוו גאַליאַ איז נעכטען גע-שטאַנען פֿאַר'ן קרייז-געריכט און איז פֿער-משפּט געוואָרען צו פֿערלירען אַלע רעכט און צו 1 יאָהר תּפֿיסה, פֿאַר אַ רויב-אָנפֿאַל אויפֿ'ן בענדקאָווער איינוואוינער פּינקוס הויזער.

2 יאָהר טורמע

פֿאַר גנבות.

(אפּ) אין לאָדזער קרייז-געריכט איז נעכטען פֿאָרגעקומען דער פּראָצעס פֿון דעם גוט-בע-קאַנטען גנב באָלעסלאַוו מאַשקאָווסקי, וועלכער איז דורך אַ באַלקאָן אַריין אין דער וואוינונג פֿון הינדאַ גרינבערג אויף ווסכאָדניאַ 45 און געוואָלט בעגנבענען די וואוינונג.

צוליב דעם, וואָס מאַטקאָווסקי איז שוין עטליכע מאָל פֿערמשפּט געוואָרען פֿאַר גנבות איז ער בעשטראָפֿט געוואָרען צו 2 יאָהר טורמע.

פֿון קאָמי-פֿעראיין.

אין לאָקאַל פֿון האַנדעלס-אָנגעשטעל-טען-פֿעראיין (אַל. קאָשטשושקי 21) קומט פֿאָר היינטיגען פֿרייטאָג אַ פֿאָרלעזונג פֿון פּראָף. ד"ר סטרוזשעצקאַ פֿון וואַרשאַ א. ד. ט: „זייע אויפֿגאַבען פֿון דער־ראַפּאָסיאָנעלער בעוועגונג“.

גנבות.

(§) אין דער לעטשניצע פֿון דער קראַנקען-קאַסע האָט מען פֿעיהאַלטען אַ געוויסען חיים עפּענבערג, וועלכער האָט געפּרובט אַרויסצי-העהן פֿון אַ טאַש אַ בײַטעלע געלד.

(§) אין געשעפֿט פֿון הירשבערג און בירנ-בוים (פּעטריקאָווער 96) איז נעכטען אַריינגע-קומען אַ מאַן און אַ פֿרוי, וועלכע האָבען אונ-טער דעם אויסריד צו קויפֿען סחורה, צוגע-גנב'עט אַ שטיק שטאָף.

אינזש. ש. שוואַרצ'ס רעפֿעראַט וועגען די אַנוסים אין פּאָרטוגאַל.

(*) נעכטען אין אָוונד איז אין ציוני-סטישען קאָמיטעט פֿאָרגעקומען אַ רע-פֿעראַט פֿון אינזש. ש. שוואַרץ וועגען די אַנוסים אין פּאָרטוגאַל. דער רעפֿע-רענט האָט דערצעהלט זעהר אינטערע-סאַנטע מאָמענטען און עפּיזאָדען פֿונ'ם מאַראַנער-לעבען. נאָכ'ן רעפֿעראַט וועל-כער איז אויסגעהערט געוואָרען מיט דער גרעסטער אויפֿמערקזאַמקייט, האָבען פֿיל פֿון די אַנוועזענדע געשטעלט דעם רעפֿערענט אַ רייה-פֿראַגען, אויף וועלכע ער האָט אויספֿיהרליך געענט-פֿערט. דער רעפֿערענט איז דורכ'ן פֿערזאַמעלטען עולם בעדאַנקט געוואָרען מיט אַפּלאָדיסמענטען.

חזן משה קוסעוויצקי איז לאָדז.

עס איז געלונגען צו פֿערבעטען אין אונזער שטאָט אויף היינטיגען שבת דעם ה' משה קוסעוויצקי, וועלכער פֿערנעהמט דעם חשוב'ן פּלאַץ אַלס אָבער-קאַנטאָר אין דער גרויסער ווילנער שטאָדט-שוהל: דער ווילנער טאָג שרייבט וועגען זיין דאַווענען היי-יעה-ריגע ימים-נוראים פֿאָלגענדעס:

שוין אַ לאַנגע צייט ווי די פֿיל-טוי-זענדער מתפּללים פֿון דער ווילנער גרויסער שטאָדט-שוהל האָבען נישט גע-האַט אַזוי אַ עונג רוחני ווי היינטיגע ימים נוראים און דאָס האָבען מיר צו פֿערדאַנקען דעם דאַווענען פֿון טאַלאַנט-פֿולען אָבער-קאַנטאָר ה' משה קוסע-וויצקי, וועלכער האָט מיט זיין שעהנעם העל-קלינגענדען לירישען - טענאָר בע-צויבערט און אַרויסגערופֿען ביים עולם גרויס התלהבות.

צו דער אויפֿמערקזאַמקייט פֿון לאָדזער ראַבינאַט!

איך האָב זיך דערוואוסט, אַז מיין מאַן דוד קופּער, אינהאַבער פֿון עקספּעד. - הויז, פּעטריקאָווער 60 אונ-טערהאַנדעלט מיט'ן וויגעל מורה הוראה קופּער, נאָוואָמיעסקאַ 22, וועגען אַרויסגעבען פֿאַר מיר אַ גט אָהן מיין וויסען, כדי דוד קופּער זאָל קענען חתונה האָבען מיט אַן אַנדערע, איבער-לאָזענדיג מיך און מיינע 6 קינדער אָהן שום מיטלען צום לעבען.

איך ווענד זיך צום לאָדזער ראַבי-נאַט, אַז ער זאָל נישט דערלאָזען צו אַזאַ עולה. איך האָב שוין מיין מאַן עטליכע מאָל אַרויסגערופֿען צום רב, אָבער אָהן פּעולה, אשר וועט דער ראַבינאַט אָנגעהמען מיטלען צו צווינגען דוד קופּער, אַז ער זאָל זיך שטע-לען צום בית-דין, אויך צו ווירקען אויף מורה-הוראה קופּער נישט מיטצוהעל-פֿען מיין מאַן אין דער נבלה, וועלכע ער פּלאַנט געגען מיר און מיינע קינדער.

מרים קופּער. 960

געלופּמערט

און גע'גנב'עט.

(–) אויף ווסכאָדניאַ 6 האָט פֿרוי ראָטבאַרד אַרויסגעהאַנגען דאָס בעט-געוואַנד צו לופֿטערן, אַ דורכגעהענדער גנב האָט אַראָפּגעכאַפּט פֿון באַלקאָן אַן אויבערדעק און אָנגעהויבען אַנט-לויפֿען, מ'האָט דאָס בעצייטענס בע-מערקט און נאָך עטליכע מינוט נאָכ-יאָגען האָט מען דעם גנב געכאַפּט.

ער האָט זיך אַרויסגעוויזען אַלס דער 27-יעהריגער ברוך שוואַרץ.

היינט

וויקטאָר כעגקין

היינט קומט פֿאָר דער קאָנצערט פֿון דעם וועלט-בעריהמטען וויקטאָר כענקין.

ווער עס געדענקט דעם דאָזיגען גרויסען קינסטלער פֿון זיינע אויפֿטרי-טען אין „סינ איא מטיצא“ און פֿון זיינע פֿאַר-אַ יאָהריגע 2 קאָנצערטען — אויף דעם ווירקט דער נאָמען וויקטאָר כענ-קין מיט אַ מאַגישער קראַפֿט.

די לאָדזער מעלאָמאַנען איז שוין נישט איין מאָל אויסגעקומען צו הערען גוטע, נאָך בעסערע און ממש פּרעכטיגע זינ-גער—אַזוי אָבער אָפּזינגען און אָפּשפּי-לען אַ ליד ווי עס בעווייזט דער יוד וויקטאָר כענקין, מיט דעם זענען נאָר געבענטשט קינסטלער פֿון אַזאַ מדרגה, ווי דער קעניג פֿון די זינגער שאַליאַפּין.

וועגען איהם קאָן אָנגעווענדט ווערען אָהן אַ גוזמא דער-כל עצמותי תאמרנה.

אויף די איצטיגע אויפֿטריטען פֿון כענקין'ען ריכטען מיר זיך צו הערען יודישע פֿאָלקסלידער אין אַ נייער ענט-פֿלעקונג.

ווען די דאָזיגע לידער זאָלען דורך איהם געזונגען ווערען, ווי די לידער פֿון בעראַנזשע. ווי די לץ-לידער און ווי די לידער פֿון קינטאַ — וועט עס זיין אַ גרויסע קינסטלערישע דערגריי-כונג פֿון אונגעהייערער בעדייטונג!

מאַניושקאָ-קאָנצערט.

קומענדיג זונטאָג וועט אין פֿילהאַר-מאָניע זאָל פֿאָרקומען אַ קאָנצערט פֿון אַ גרויסען כאָר אויפֿ'ן נאָמען פֿון מאָ-ניושקאָ. מיט'ן אָנטייל פֿון פֿילהאַרמאָני-שען אָרקעסטער און וואַרשאַווער סאָ-ליסטען. דאָס פּראָגראַם זאָגט צו צו זיין אינטערעסאַנט

„לונאַ“.

„דער גנב פֿון באַגדאַד“.

(—) אין קינאָ „לונאַ“ האָט מען אָנגעהויבען צו דעמאָנסטרירען דעם פֿילם „דער גנב פֿון באַגדאַד“, וועגען דעם דאָזיגען פֿילם איז שווער צו שרײַבען אַ רעצענזיע, פּונקט אַזוי ווי ס'איז שווער צו שרײַבען אַ רעצענזיע וועגען 1001 נאַכט.

ס'איז כדאי צו וווּנדערן די אויפֿמערקזאַמ-קײַט פֿון צושויער אויף דעם פֿענאָמענאַלען דוגלאַס פֿערבענקס, וועלכער האָט אַליין אויס-קאָמבינירט און אויסגעפֿערטיגט די אומגעהויע-רע מזרח-דעקאָראַציעס.

דער „גנב פֿון באַגדאַד“, וועלכער האָט שפּעטער געראַטעוועט זײַן פֿאָטערלאַנד, איז איינס פֿון די גראַנדיעזסטע פֿילמען, וועלכע

וויענער אָפּערעטע אין סקאַלאַ-טעאַטער
דירעקציע: ועמאַן.
היינט, דאָנערשטאָג, 8.30 אין אָוונד
אַרלאָוו
פּרעמיערע!
אָפּערעטע אין 3 אַקטען פֿון גראַנשטעטער.
אַנאָנס! זונטאָג פֿאַרמיטאָג — אַ קינדער-פֿאָרשטעלונג
„דאָס מוטיגע שניידערל“ (אַ קינדער-מעשה'לע).
ס'נעמט אָנטייל דער גאַנצער אַנסאַמבל. בילעטען אין טעאַטער-קאַסע.

בעקאַנטמאַכונג.
אין היינטיגען טאָג ווערט געעפֿנט פֿאַר דער בעקוועמליכקייט פֿון דער ג' קונדשאַפֿט אַ נעווילבּ פֿאַר דעטייל-פֿערקויף פֿון די אויסאַרבייטונגען פֿון דער
שאָקאָלאַדען-פֿאַבריק „PLUTOS“ S. A.
אויף דער פּעטריקאָווער 53
און עמפּפֿעלט אויף ווייטער דער ג' קונדשאַפֿט די בעקאַנטע פֿון זייער גוטסקייט אויס-אַרבייטונגען, און פֿערבלייבען מיט אַכטונג שאָקאָלאַדען-פֿאַבריק
Plutos S. A.
996

זאל פילהארמאניע, נארוטאוויטשא 20

נור 1 פארשטעלונג

שבת 3.30 נאָכמיטאָג ווערט געשפּילט דאָס בעוואוסטע לעבענס בילד

געלד, ליעבע און שאַנדע

אין 4 אַקטען פון זאלאטארעווסקי

מיט'ן אנטייל פון די לאָדזער בעקאַנטע אַרטיסטען (לויט א.ב.) פּ ר ו י ע ן: בעזמאַן, וויינבערג, זאַריצקאַ, מאַלאַראָווסקאַ, ניִרענבערג און פאָדערמאַן.

מ ע נ ע ר: אַריעל, באַלבירסקי, האַמבורגער, יעדוואַב, מאַלאַראָווסקי, ניִרענבערג, נייהויז און פאַליאַנסקי. 956

פּרייזען פון 80 גר. ביז 2.50 געשעפטס-פיהרער: א. בעזמאַן.

גאַרדעראָבע פריי! בילעטען צו בעקומען אין פילהארם-קאַסע.

אנשטאט קאַראָל רייזפעלד,

סעקוועסטרירט ביי מ. רייזפעלד.

נעכטען איז אין דער פירמע מ. רייזפעלד אויף פּאָלודניאָווע-גאַס געקומען אַ סעקוועסטראַטאָר און האָט געוואָלט אַדורכפיהרען אַ סעקווזסטר. די אָנגעשטעלטע האָבען אָנגעוויזען, אַז די פאָדערונג פון פינאַנץ-אַמט איז נוגע דער פירמע קאַראָל רייזפעלד, דער סעקוועסטראַטאָר איז אָבער געבליבען ביי זיינס און האָט געמאַכט אַ סעקוועסטער

די פערטרעטער פון דער פירמע האָבען אונטערגעשריבען דעם פּראָטאָקאָל, האָבען אָבער צוגעגעבען, אַז זיי וועלען וועגען דעם זיך קלאָגען ביים פּרעזעס פון פינאַנץ-אַמט.

דער לאַנדעס-פערבאַנד פון דער טעקסטיל-אינדוסטריע וועט היינט וועגען דעם ענין אינטערווענירען ביי דער מאַכט.

צופּוס איבער פּוילען.

פוסגעהער אָנגעקומען קיין לאָדז.

(-) עהערגעכטען האָט געוויילט אין לאָדז דער פּוזנער עלעקטראָטעכניקער סטאַניסלאַוו נאָרלאָך, וועלכער געהט צופוס איבער פּוילען.

דער פוסגעהער איז שוין דורכגעגאַנגען ביז איצט די פּוזנער, פּאָמערנער, וואַרשאָווער, ביאַליסטאָקער, ווילנער, נאָוואָגרודקער, בריסקער, טאַרנאָפּאָלער, לעמבערגער, לובלינער, קראָקאָווער, שלעזיער און לאָדזער, וואָיעוואָדזשטווס.

געמיינזאַמע קולטורעלע טעטיגקייט

צווישען די יודישע, פּוילישע און דייטשע אַרבייטער.

(ע) זייט אייניגע וואָכען זענען געפיהרט געוואָרען די אונטערהאַנדלונגען צווישען די פערשידענע אַרבייטער-יוגענד-אָרגאַניזאַציעס וועגען פיהרען אַ געמיינזאַמע קולטורעלע טעטיגקייט. אויף דער נעכטיגער געמיינזאַמער זיצונג פון טור, (פ.פ.ס.), „צוקונפט" (בונד) און „יוגענדבונד" (דייטשע אַרבייטער-יוגענד) איז געשאַפען געוואָרען אַ ספּעציעלע פעראייניגונגס-קאָמיסיע, אין וועלכער ס'זענען אריין פערטרעטער פון די אַלע דריי אָרגאַניזאַציעס; ק. אורבאַך (טור) אַלס פאָרזיצער עוואַלר (יוגענדבונד) און גושקאָוויטש (צוקונפט).

די קאָמיסיע איז צוגעטראָטען אויסצואַרבייטען דעם פּלאַן פון זייער אַרבייט.

געשיכטע און באַציִלען.

(ענדע פון 3-טע זייט).

איז אַ געזעץ גזרה, אַז עס זענען דאָ פּאָגראָם - באַציִלען, אַז רודפ'ן יודען ווערט אַ צווייטע נאַטור און דער עיקר – די מעגל כקייט פון פּאָגראָמען האַלטען שוין אין קומען און באַלד דאַרפען מיר עס הערען...

ממש אַ שרעק איז מיר בעפאַלען.

בענעהמט מען נישט, אַז אין רוסלאַנד איז פאָרגעקומען די גרעסטע רעוואָלוציע אין דער וועלט - געשיכטע, און אַז אין דער דאָזיגער רעוואָלוציע איז פאָרגעקומען דער גרעסטער איבערברוך אין פּסיכאָלאָגיע פון דער וועלט נישט נאָר אין רוסלאַנד אַליין?

עפּעס ווערט עס בענומען ווי אַ קינדער - שפּיל, ווי אַ שטיפעריי און ווי אַ קאַפּריז פון עטליכע מענשען.

און ווען איך זאָג, אַז עס איז נישטאָ קיין פּאַקטישער אַנטיסעמיטיזם אין רוסלאַנד, עס איז בלויז דאָ שושקעניש, בין איך אויסען צו פערבלענדען די אויגען פון יודישען פאָלק.

קיין מענש וועט אונז נישט נעהמען צרנסט ווען מיר וועלען שיסען פון אַרבעל נישט-געשטויגענע און נישט געפלויגענע געזעצען פון דער יודישער געשיכטע און טעאָריעס וועגען פּאָגראָם באַציִליען.

איך האָב נישט אַז דאָס פאָלק קען חלילה, פערבלענדעט ווערען פון דעם: יודען זענען גאָר נישט אַזעלכע לעמעלעך, אויך נישט יעדער קען זיי פערפיהרען.

פאַר פערבלענדעניש פון פאָלק האָב איך לחלוטין קיין מורא נישט.

איך האָב יאָ פאַר עפּעס מורא:

איך האָב מורא, אַז דאָס פאָלק קען לאַכען פון אונז...

און פאַר דעם דאַרפען מיר זיך היטען... (מאָרגען-זשורנאַל)

Dr. med. I. WAJNBERG

Cegielniana 47 tel. 26-02

אונערלוכע קראַנקהייטען, ספּעצ. לונגען און האַרץ קראַנקהייטען בעשטראַהלונגען מיט קונסטליכע בערג-זון.

נעמט אָן פון 3—5 נאָכמיטאָג.

Dr. med. H. LUBICZ

צעגעלניאַנאַ 43, טעל. 41-32.

ספּעציאַליסט פאַר הויט, וועגערישע און מין נער-שוואַכע קראַנקהייטען. 839

היילונג מיט קוואַרץ-לאָמפּען (האַר-אויספאַל)

נעמט אָן ... 5—8 אָוונד.

יורידישע עצות.

אין דער דאָזיגער אַפּטיילונג גיט די רעדאַקציע פון „נייעם פאָלקסבלאַט" ענטפערען אויף יורידישע אָנפראַגען, וואָס ווערען צוגעשיקט נאָר שריפטליך פון אונזערע לעזער.

קופּאָן.

יורידישע אַפּטיילונג פון „נייעם פאָלקסבלאַט"

בעים דערלאַנגען אַן אָנפראַגע אויף אַ יורידישע עצה דאַרף צוגעלייגט ווערען דער קופּאָן פון דער לעצטע פון טאָג, ווען די אָנפראַגע ווערט אַריינגעגעבען. אויף אָנפראַגען אָהן קופּאָן וועט קיין ענטפער נישט געגעבען ווערען.

גילטיג דעם 25. נאָוועמבער 1926.

2509. אַ לעזער פון געגשאַ גאַס אין ראַדאָגאָשטש

מיר האָבען שוין נישט איינמאָל געענטפערט אויף ענליכע אָנפראַגען, אַז אין ציוויל-קאָדעקס איז נישט פאָרהאַן אזא פאָרשריפט, אַז אַ לאָקאַטאָר איז מחויב צו צאָהלען דירה געלד פאָראויס.

2510. אַ לעזער פון קאָנסטאַנט. גאַס 49

2511. אָנגעשטעלטער „Veritas"

2512, קוטאָס.

2513. אַ לעזער פון גראָסמאַנס גאַס.

2514. אַ לעזער פון זגערזש ז. פּ,

וועגען אייערע ענינים מוזט איהר זיך פערזענליך פערשטענדיגען מיט אונזער יוריסט אין רעדאַקציע טעגליך פון 3 ביז 4 נאָכמיטאָג, מיטברענגענדיג די צייטונג.

2515. אַ גר.פּע פערשפּעטיגטע רעזערוויסטען.

אַ דאָדאַטקאָווע קאָנטראָל-פערזאַמלונג וועט בעשטימט זיין. די רעזערוויסטען, וועלכע וועלען נישט זיין ביכולת צו בערעכטיגען מיט דאָקומענטאַלע בעווייזען זייער פערשפּעטיגונג, וועלען בעשטראָפט ווערען.

2516. ה. גאָרדאָן.

עס איז אַ פראַגע, ביי וועלכער אָרט אַרבייט איהר זענט געווען מעהר בעשעפטיגט, צי ביי די ביכער, צי ביים פערפאַקען די סחורות, עווענטועל ביי אַנדערע פיזישע אַרבייט. אויב זענט איהר מעהר אַרבייטס שעה'ן געווען פערנומען ביי דער בוכפיהרונג, האָט איהר דאָס רעכט אויף אַ 3 חדשים'דיגע קינדיגונג. אויב פערקעהרט, קומט אייך נאָר אַ 2 וואָכיגע.

2517. אַ לעזערין פון דער פּוילישער גאַס.

קיין שטראָף דראָהט אייך שוין נישט, וייל דער ענין איז שוין פערעלטערט. מען קאָן אָבער אייך צו משפּט'ן צו בעצאָהלען פאַר'ן אָנצוג.

2518. לעוואָק.

דערמיט, וואָס איהר האָט אייך געמאָלדען אין מאַגיסטראַט איז נאָך דער ענין נישט ערלעדיגט, איהר מוזט זיך ווענדען מיט אַ בקשה אין אייער פּ.ק.או. אַז מען זאָל אייער עווידענץ איבערשיקען אין לאָדזער פּ.ק.או.

2519. נ. פון דוואָרסקאָ.

נישט בלויז ביי אַ זוהן, נאָר אפילו ביי אַן'איידעם קאָן מען אויך פאָדערן אַלימענטען. אויב איהר זענט נישט ביכולת צו בעצאָהלען דעם געריכטס-אָפּצאָהל, בעמיהט אייך אַרויסצובעקומען פון דער אָפּטיילונג איבער עפענטליכער השגחה ביים מאַגיסטראַט אַן אָרעמקייטס-צייגניש.

2520. אַ רזשאָנדצאַ פון ווסכאָדניאַ.

דאָס נישט געהן אויף איבונגען איז אַ מיליטעריש פערברעכען און דערפאַר אונטערליגט אַזאַ פּראָצעס דער מיליטערישער געריכטס-מאַכט.

2521 יוסף פּאָמאָרסקי.

אויב איהר בעוואוינט 2 צימערן און קוך און האָט געצאָהלט אין יוני 1914 260 רובל, דאַרפט איהר פאַר'ן לויפענדען קוואַרטאַל צאָהלען 119 זל. 37 גר.

2522. פּ. ל. פון אַל. I מאַי.

די קאַטעגאָריע D איז נישט פריי אין גאַנצען פון מיליטער-דינסט, נאָר נעהער צום לאַנדשטורם אָהן געוועהר. סיי ווי ווערט איהר צו די איצטיגע קאָנטראָל-פערזאַמלונגען נישט גערופען.

יודען און גרים צווישען אינדיאַנער.

מערקווירדיגע געשיכטע פון א יודישען יונגערמאַן פון פּוילען.

אַ מערקווירדיגע געשיכטע ווערט דערצעהלט פון אַ געוויסען בערנאַרד מוראַן, אַ סוחר פון רויכוואַרג, וועלכער איז לעצטענס געקומען אויף אַ בעזוך אין אַמעריקאַ אין געשעפטליכע אָנגעלעגענהייטען.

מוראַן איז אַן איינוואוינער פון טשילי, ער געפינט זיך שוין דאָרט זייט צוואַנציג יאָהר און ער האָט זיך דאָרט איינגעלעבט. אַזוי אַז ער פיהלט זיך ווי ער וואָלט דאָרט געבוירען געוואָרען.

די געשיכטע וואָס מוראַן דערצעהלט, בעציהט זיך אויף אַ יודישען אימיגראַנט פון פּוילען, אַ יונגער-מאַן, וועלכער האָט אין טשילי געהייראַט אַן אינדיאַנישע פרוי.

אָט וואָס ער דערצעהלט:

אַרומפאָרענדיג איבער די פּראָווינצען געגענדען פון טשילי, איז מיר איינמאָל אין אַ פרייטאָג צונאַכט אויסגעקומען איבערצונעכטיגען אין אַ קליינעם אינדיאַנישען דאָרפעל אין צפון-זייט פון דער טשילי רעפּובליק.

איך האָב געוואוסט, אַז אין יענעם דערפעל, וואָס דער נאָמען דערפון איז פּאַקהאָט (אָדער פאַקהאַר), געפינען זיך נישט קיין אַנדערע איינוואוינער אויסער אינדיאַנער. קיין סימן פון אַן'אייראָפּעער איז דאָרט נישטאָ.

איך האָב זיך געלאָזט אויף אַ שפּאַציר דורך די שטילע געסלעך פון דערפעל (אויב מען קען דאָס אָנרופען געסלעך) און איך בין איבעראַשט געוואָרען ווען איך האָב פּלוצלונג דערהערט אַ בעקאַנטען יודישען ניגון.

איך האָב זיך מיט אַ קלאָפּנדיג האַרץ איינגעהערט, מיינענדיג, אַז דאָס איז אַ חלום. אָבער באַלד האָב איך דערהערט די בעקאַנטע ווערטער פון „לכה דודי". איך האָב נישט געגלויבט מיינע אויערן. איז עס אַ ווירקליכקייט, אָדער אַן'אויבדאַכטעניש, אַ פערבלענדעניש?

אָבער — ניין! איך הער קלאָהרע דבורים. עס זענען די גוט - בעקאַנטע העברעאישע ווערטער און דער אַלט-בעקאַנטער ניגון פון לכה דודי.

איך האָב זיך צוגעקוקט. יאָ, איך זעה ליכט אינעווייניג. שבת'דיגע ליכט. האָב איך אפשר פערבלאָנדזשעט אין אַ היימיש יודיש שטעטעל? אָדער בין איך געקומען אויף אַן'אָרט, וואו עס האַלטען זיך אויף די עשרת השבטים?

איך האָב אָנגעקלאַפּט און אַריין אינעווייניג. מיר איז ענטקעגענגעקומען אַן'עכט אינדיאַנישע פרוי און עטליכע קינדערלעך, קליינינקע אינדיאַנער. איך האָב נישט פערשטאַנען, וואָס דאָ טוט זיך.

נאָר באַלד האָב איך פאַר זיך דערזעהן אַ היימיש יודיש פּנים, אַ יודישען יונגענמאַן, פון די טיפּען, וועלכע איהר בעגעגענט אָפט אין גאַליציע און פּוילען – אַ בלייך פּנים מיט צוויי טיפע שוואַרצע אויגען, עכט-יודישע אויגען.

ער האָט אַ שמייכעל געטון און מיר דערלאַנגט שלום עליכם. ער איז געווען נישט ווייניגער איבעראַשט, ווי איך. פּונקט ווי איך האָב דאָ נישט דערוואַרט קיין יודען, אַזוי האָט ער אויך נישט דערוואַרט קיין יודען, אין דעם דאָזיגען פערוואָרפענעם עכט-אינדיאַנישען דאָרף.

אין שטיבעל איז געווען שבת'דיג ווי אין אַ פרום יודישען הויז. ריין צוגעקליבען, און אויפ'ן טיש האָבען געברענט ליכט, שבת'דיגע ליכט.

שפּעטער האָב איך פון דעם יונגענמאַן אויסגעפונען פאָלגענדע געשיכטע:

שוין פיר יאָהר צייט, ווי ער געפינט זיך אין טשילי. ער איז אַהין געקומען פון פּוילען און זיך געפיהלט זעהר איינזאַם און פערלוירען.

די ערשטע צייט האָט ער געליטען הונגער און נויט. ער האָט זיך נישט געקענט דערשלאָגען צו וואָס נישט איז, נישט קענענדיג די שפּראַך.

בעקומענדיג אַ קליינע סומע געלד פון קרובים אין דער אַלטער היים, האָט ער זיך איינגעהאַנדעלט אַביסעל סחורה און זיך גענומען צו פּעדלעריי.

ער איז אַרומגעפאָהרען פון דאָרף צו דאָרף צווישען שפּאַניער און אינדיאַנער און פערקויפט די סחורה, מאַכענדיג אַ לעבען בדוחק.

און אָט, ווען ער איז געקומען אין דעם דערפעל, האָט זיך אין איהם שטאַרק פערליבט אַן'אינדיאַניש מיידעל — דאָס זעלבע מיידעל, וועלכע איז איצט זיין פרוי.

זי האָט איהם בעגעגענט מיט גרויס פריינדליכקייט און ליבע. זי איז דוקא בעשטאַנען דעראויף, אַז ער זאָל זיך בעזעצען אין יענעם דאָרף און זי וועט זעהן, אַז איהם זאָל דאָרט גאָרנישט פעהלען.

בקיצור, ער האָט אָנגענומען איהר פאָרשלאָג. דאָן האָט ער זיך אין איהר אויך פערליבט אַזוי שטאַרק, ווי זי אין איהם. ער האָט אָבער פריהער נישט געוואָלט הערען וועגען הייראַטען מיט איהר, ביז זי וועט נישט אָננעמען דעם יודישען גלויבען. און דאָס האָט זי מיט אמת'ער פרייד געטון.

ווען דער יונגערמאַן, וועמענס נאָמען איז זאַמועל קערמאַן, האָט זיך פערבונדען מיט דער אינדיאַנישער מיידעל, איז ער איבעראַשט געוואָרען זיך צו דערוויסען, אַז זי ווייס זעהר פיל פון יודישקייט און אַז אויך אַנדערע אינדיאַנער פון יענער געגענד האָבען אַן'אינטערעס פאַר יודישקייט.

ווי קומט עס, וואָס די פערוואָרפענע אינדיאַנער ווייסען וועגען יודישקייט? דאָס ערקלערט זיך דערמיט, וואָס אייניגע אינדיאַנישע יונגעלייט און מיידלעך, וועלכע שטודירען אין אוניווערזיטעטען האָבען זיך פיל אָפּגעגעבען מיט שטודירען וועגען יודען און יודענטום.

זייענדיג ענטוישט אין קריסטענטום, אין די קריסטען, פון וועמען זיי קריגען אַ שרעקליכע בעהאַנדלונג, האָבען זיי זיך אָנגעהויבען צו אינטערעסירען מיט דעם יודענטום.

אַלזאָ, האָט דאָס אינדיאַנישע מיידעל ממש מיט פרייד אָנגענומען דעם פאָרשלאָג אנצונעמען דעם יודישען גלויבען.

קערמאַן איז דאָן אַוועקגעפאָהרען מיט איהר אין אַ נאָהנטען ישוב, וואו עס געפינט זיך אַ קליינע יודישע קהלה מיט אַ רב און זי איז געוואָרען אַ יודישע טאָכטער און זי פירט זיך זעהר יודיש, אָפּהיטענדיג אַלע מצוות.

אינטערעסאַנט איז וואָס, ווי קערמאַן האָט מיר דערצעהלט, זענען די איבעריגע אינדיאַנער איהר מקנא און זיי האָבען זיך צו איהם געווענדעט מיט בקשות, אַז ער זאָל זיי מאַכען פאַר יודען.

דער „הרי את" אויפ'ן טייכעל.

א מערקווירדיגער ליבעס-פלאנטער אין א ליטוויש שטעדטעל.

2.

זיסעלע און ליבעלע האבען נאר, ווי אין פערלעגענהייט, נידעריגער אראפגעלאזען זייערע שעהנע קעפעלעך מיט די צופלאסענע האר איבער'ן וואסער און שמארקער גענומען קלאפען מיט זייערע פראלניקעס איבער די ווייסע בלוזקעס... זיי האבען זיך נישט געריהרט פון ארט, אפילו ווען בערקע און לייבקע, ביז די אקסלען אין וואסער, האבען געזאגט, יעדער צו „זיינער": „גוט מארגען"... די שוועסטער, נישט אויפהערענדיג צו קלאפען מיט די פראלניקעס, האבען געענטפערט „גוט יאהר" און, רויט ווערענדיג, נישט אויפהויבענדיג די אויגען, האבען זיי נאך געפרעגט מיט א חן'רעל, אויב עס איז נישט צו קאלט דאס וואסער, אזוי פריה זיך צו באדען?!.

בערקע איז דער ערשטער מיט איין רוק געווען שוין גאר נאהענט צו דער קלאדקע, ארויסגעכאפט ביי זיסעלען דעם פראלניק און גענומען קלאפען איבער דער בלוזקע, וואס זי האט געוואשען... לייבקע האט דאס זעלבע געטון מיט ליבעלעס פראלניק. די יונגלעך ארום, כמעט אלע מיט זיי אין איין עלטער, האבען געלאכט. די צוויי מיידלעך, אלץ ווייטער זיך אריבערגעבויגענדיג איבער דער שמאלער קלאדקע און נישט אויפהויבענדיג די פערשעהמטע אויגען פון וואסער, האבען געריסען צוריק זייערע פראלניקעס, קוויטשענדיג יעדע מינוט, ווען זיי האבען געהאלטען ביים פערלירען די גלייכגעוויכט און שיעור נישט אריינגעפאלען אין וואסער. די צוויי חברים האבען זיי געשראקען, אז זיי וועלען ארויסשפרינגען באלד אויף דער קלאדקע, אט אזוי ווי זיי זענען, אדער זיי וועלען זיי אראפשלעפען צו זיך אין וואסער: די מיידלעך, לאכענדיג, האבען זיי געזאגט: א נו, פרובט אקארשט! מיר וועלען זעהן! מיר וועלען ארויסרופען דעם טאטען... האט מען זיך געהאלטען פאר די פראלניקעס און געשלעפט יעדערער צו זיך. די צוויי מיידלעך פון אויבען און די צוויי נאקעטע יונגלעך פון אונטען, אפשפיגלענדיג זיך אין וואסער צוזאמען... „אט וועלען מיר זעהן, ווער וועמען וועט בייקומען"... און די ווייסע-חברה'ניקעס ארום שפריצען מיט וואסער אויף ביידע צדדים און לאכען און גיבען זיי אונטער חשק, נישט אהן פעפערדיגע ווערטלעך.

און אט אזוי ראנגלענדיג זיך אויף א געלעכטער, כאפט אן בערקע פלוצלינג זיסעלע'ס הענטעל, מיט וועלכער זי האט געהאלטען ביי איין עק פראלניק, בעהמט זיין זילבערנעם רינגעלע, וואס ער האט געטראגען די לעצטע טעג, טוט עס איהר אן, זיסעלען, אויפ'ן מיטעלסטען פינגער און זאגט ארויס הויך:

„הרי את מקודשת לי..."

אין דער זעלבער רגע טוט לייבקע די זעלבע זאך מיט ליבעלען, ווייל ביידע חברים האבען דאך זייערע רינגעלעך אין איין טאג געקויפט און אין איין טאג אנגעטון און אין איין טאג בעקומען דערפאר געפאסקעוועט די זייטען פונ'ם רבינ'ס רימען, ווייל נאר „שקצים" טראגען אזעלכע צירונג...

גלייך נאך דעם צווייטען „הרי את" האבען די וואקעטע שטיפערס ארום אויסגעשריען „מזל-טוב"! און געשריען צו די פארלעך, אלץ מיט דעם זעלביגען געלעכטער: נו, איצט צוקושט זיך, „חתן כלה";

„חתן כלה" האבען זיך אנגעקוקט מיט פייערדיגע שטיפערישע בליקען און אויך געלאכט...

עס איז דערוויל שוין געווארען נישט פריה; מען האט געמוזט צוריק ארויסשווימען אויפ'ן ברעג זיך אנטון. דער בייזער רבי ווארט שוין לאנג... אין חדר האט מען זיך אריינגעריסען, ווי א סטאדע גענז, זיך קייכענדיג פון געלעכטער:

– וואס איז פאר אזא געלעכטער אויף אייך, ווילדעיעס? עס איז שוין באלד די „דריי וואכען", און ביי זיי איז נאר שמחות? און וואו זייט איהר דאס פערפאלען געווארען אזוי לאנג?..

– האט דער בייזער רבי זיך צושריען.

– כע כע! בערקע און לייבקע האבען נאר וואס מקדש געווען אין וואסער שמואל חיים דעם געלבנ'ס צווילינג – האבען אלע יונגלעך ארויסגעשאסען מיט איין מאל!..

אין אנפאנג האט דער רבי געמיינט, אז דאס חכמה'נען זיי זיך אזוי, און ער האט שוין געהאט ארפגענומען פון זיינע הויזען דעם רימען צו געבען זיי א חלק פאר אזעלכע פערגרעבטע וויצען: אבער אז זיי האבען איהם דערצעהלט אלע איינצעלהייטען, איז ער געווארען בלאס און דערשראקען.

– אין דאס אמת? – האט ער שוין נעפרעגט מיט א שוידער ביי די צוויי יונגלעך?

יענע האבען גארנישט געפרובט לייקענען זיי האבען טאקע געמאכט אזא וויץ...

– יו־קס! פויערים! – האט דער רבי געפליארעט, און זיין געדיכטע קאלטענעוואטע גרינע בארד פון שמעקטאבאק האט זיך געהויבען ארויף און אראפ – אט אזעלכע וויצען מאכט איהר? מיט א קדושין-רינגעל מאכט מען חכמות? א קלאג צו אייך! איהר האט דאך שוין געלערנט... איהר זייט דאך שוין דרייצעהן יאהר געווארען. אין די „פאסקודסטוועס" זענען דאך אויך אין אייערע יאהרען... דאס איז דאך אמת'ע קידושין, איז דאך דאס, א בראך צו אייך!..

און פאר שרעק איז דעם רבי'ן אפילו ארויסגעפאלען דער רימען פון האנד, און ווי ער איז געווען אין שטוב. אהן א בגד, נאר אין א העמד מיט די ברייטע ארבעל און אין א יארמולקע, איז ער גלייך אוועקגעלאפען צום רב, ווי א אונטערגעשאסענער.

אין איין אויגענבליק האט מען שוין וועגען דעם געוואוסט איבער'ן גאנצען שטעטעל. די בעלי בית'טעס, ארויסגעהעפנדיג מיט זייערע וועש אויף די „קלאדקעס" צום טייך, זענען באלד געלאפען מיט אנ'אימפעט צוריק... אלע הייזער האבען געשטורעמט מיט דער געשיכטע... מען האט אין מיטען העלען טאג פערמאכט די קראמען און געיאגט זיך מיט קינדער-און-קייט צום רב אין הויז און ביי די פענסטער, זעהן וואס דארטען טוט זיך... ווארום די טאטע-מאמעס פון ביידע צדדים זענען שוין געווען דארטען און מ'האט זיך געריסען פאר די געזער און פאר די משופרינעס... און די הויפט-העלדען פון דעם טומעל זענען אויך דא געשטאנען, צו'הרג'עטע, צובייזטע... די אייגענע עלטערן האבען זיי שוין דערלאנגט... אזוי צולאזען זאלען קינדער זיין!.. „וואו האט מען עס אין אונזערע צייטען געוואוסט פון אזעלכע זאכען?!"... און פון דאס-ניי האבען די עלטערן צווישען זיך גענומען קריגען זיך; די עלטערן פון די יונגעלעך האבען געווארפען די שולד אויף די מיידלעך, דעם 13-יאהריגען צווילינג; ווען זיי וואלטען גלייך אנטלאפען פון די נאקעטע באד-יונגען, וואלט דאך צו דעם אומגליק נישט געקומען!.. די עלטערן פון די מיידלעך, ווידער, האבען שולדיג געמאכט די יונגלעך; ווי שווימט מען דאס צו נאקעטערהייט צו מיידלעך? – וואו איז עס געהערט געווארען?!..

– וואס העלפט אבער דאס קריגען זיך איצט, אז עס איז שוין נאך אלעמען?!.. ווער עס איז שולדיג, איז שולדיג, – האט דער גרויס-גרויער רב אלעמען אריבערגעשריען, – דערוויל מוז מען זעהען, אז די צוויי יודישע ווייבלעך זאלען, חלילה, נישט בלייבען קיין „עגונות" אדער „אשת-איש'ען" אויף אייביג!.. לויפט, רופט ווער ר' משה איפשעלען דעם ספר... זאל ער צוגרייטען פארמעט!..

און נאך אין דעם זעלבען טאג, איידער די זון איז אונטערגעגאנגען, האט מען ביים רב אין שטוב אנגעשריבען צוויי גט'ן. דער דרייצעהן-יעהריגער בערקע האט גע'גט די דרייצעהן יעהריגע זיסעלען, און דער דרייצעהן-יעהריגע לייבקע האט גע'גט די דרייצעהן-יעהריגע ליבעלען, – און נאר דאן ערשט איז דאס גאנצע שטעטעל א פער'חלש'טע. ווי אין א ת בית, זיך צוגאנגען א היים אנגעבייסען צום ערשטען מאל פאר'ן גאנצען טאג...

איז, ווי געזאגט, האט די געשיכטע פאסירט אין קאזשטורעק מיט צוועלף יאהר צוריק, נאך פאר דער גרויסער וועלט-מלחמה. איצטער איז שוין דאס לאנג פערגעסען געווארען. אזוי פיל צייט פערביי, און אזעלכע מורא'דיגע געשעהענישען אריבערגעלעבט, – ווער וואלט עס געדענקען אזעלכע קלייניגקייטען?!

בערקע און לייבקע זענען שוין לאנג אויסגעוואקסען, געווארען געזונדע, האוילע יונגען. דער שוועסטער-צווילינג זיסעלע און ליבעלע זענען אויך אויסגעוואקסען און געווארען טאקע אמת'ע שעהנהייטען. זיסעלע איז א מחיה'דיגע בלאנדינקע, און ליבעלע – אן ענטציקענדע ברונעטקע.

אין דער צייט פון קריג איז מען אלע פערוואגעלט געווען אין די פערשידענסטע ווייטעסטע גובערניעס פון רוסלאנד. איצט איז מען ווידער צוזאמענגעקומען אין דער אייגענער ליבער געבורטס-שטעטעל קאזשטורעק, וועלכע האט איהר גלייכען נישט אויף דער גאנצער וועלט. און בערקע און לייבקע האבען זיך ווידער פערליבט אין די ביידע צווילינג-שוועסטער... אבער מיט די יאהרען האבען זיך געביטען זייערע געשמאקען און זייערע סימפאטיעס. בערקע האט מיט דער צייט פערלוירען יעדען חשק צו א בלאנדינקע. ער שטארבט, ער געהט אויס נאך א ברונעטקע. געפעהלט איהם שוין נישט זיסעלע, נאר דוקא ליבעלע... און גאט האט נאך געמאכט אזוי, אז אויך ביי זיין חבר לייבקע האט זיך געביטען די נאטור. יענער האט איצטער דוקא ליב נאר בלאנדינקעס, ציהט איהם שוין נישט צו ליבעלען, נאר דוקא צו זיסעלען... וואלט דאך גוט געווען אזוי?.. איז איצט אבער הויבט זיך אן דאס רעכטע געדיכטע... אז בערקע האט איצט געוואלט חתונה האבען מיט ליבעלען, האבען סיי די עלטערן און סיי דאס מיידעל בעשטאנען; אבער אז מען איז אוועק צום אלטען רב, וועלכער לעבט נאך אין קאזשטורעק, ער זאל שטעלען די חופה, האט ער זיך דערמאהנט, אז בערקע האט דאך אמאל מיט צוועלף יאהר צוריק געגעבען א גט איהר שוועסטער, זיסעלען, און לויט'ן דין איז דאך, אז מען גיט א גט א פרויענצימער, טאר מען נישט חתונה האבען מיט איהר שוועסטער... דער רב קען איהם נאר לאזען געהן צו דער חופה מיט זיין ערשטער ליבע, מיט זיסעלען – אבער די בלאנדע זיסעלע וויל בערקע איצט בשום אופן נישט... ער האט מייגד בעקומען בלאנדע, נאך ערגער, ווי דעם טויט!.. און מיט זיין חבר, מיט לייבקען, – איז מיט יענעם נאך א גרעסערע צרה: יענער איז שוין ווי עס איז איינגעגאנגען דערויף חתונה צו האבען כמעט מיט זיין „ערשטער בעשערטער" מיט ליבעלען; הגם זי איז א ברונעטקע און הגם ער האט איצטער זעהר נישט ליב קיין ברונעטקעס. – פונדעסטוועגען טוט זי איהם נאך אלץ א בעק אין הארצען, און ער וואלט גערן זיך פערייניגט מיט איהר אויף אייביג; לאזט איהם אבער דער רב נישט חתונה האבען אויך מיט איהר; ווייל ער, לייבקע, איז א כהן, און טאר נישט נעהמען א גע'גט'ע ווייב, ווען אפילו זי איז גע'גט געווארען בלויז פון איהם אליין!..

אט אזא מפלה האבען עס געמאכט ביידע בחורים און ביידע מיידלעך דערפאר, וואס זיי האבען קינדוויז געטון א שפיף פאר זער צייט!..

(ענדע). א. ל.

די ליבעס פון א קייזערין.

היסטארישער ראמאן פון לעבען אין רוסישן קייזערליכן הויף

(39 פון ל. זאכער מאזיד.

דעם 13 טען דעצעמבער 1742, האט מען אויסגעפיהרט דעם משפט איבער די פערשווערער, וועלכע יעליזאוועטע האט ארעסטירט אויף דער פערזאמלונג אין שענק.

דעם אמאליגען אפיציר, דעם אנפיהרער פון דער פערשווערונג, און דעם סוחר, זיין געהילף, האט מען פערשמיסען צום טויט. דעם קאמער-לאקיי און די צוויי גווארדיע-אפיצירען האט מען פריהער אויסגעשניטען די צינגער און די נעזער אפגעהאקט, און דערנאך ערשט פערשמיסען אויף טויט. די איבעריגע האט מען פערשיקט אין סיביר.

יעליזאוועטע האט זיך צוגעקוקט צו דער דאזיגער עקזעקוציע. זיצענדיג אין א געשלאסענעם עקיפאזש מיט פענסטערס. אין א ווינקעל איז אויך געזעסען ראזומאווסקי. ער איז געווען ווייס ווי לייוונט און זיינע ליפען האבען געציטערט. צום סוף האט ער ארויסגעקרעכצט:

– גאט, גאט, זיי דו מוחל!..

יעליזאוועטע האט זיך א קעהר געטון צו איהם.

– וואס איז דיר? דו ביזט אזוי בלייך, אלעקסעי!

ער האט זיך א ווארף געטון צו איהרע פיס און ארויסגעקרעכצט:

– ס'איז צו שרעקלעך! מיך שוידערט פון דעם געדאנק אליין, אז אויף דיין בעפעהל האט מען די דאזיגע אומגליקליכע אזוי בעפייניגט. אויב זיי האבען געמוזט שטארבען, צו וואס נאך זיי פייניגען אזוי?!..

– פארוואס נישט? – האט די צארינע געענטפערט – בוגדים פערדיענען נישט קיין רחמנות. פערגעס עס נישט, מיין ליבער. ווער וועט דיר זיין, ווען דו וועסט מיך אמאל פערראטען. רוהיג און קאלטבלוטיג וועל איך לאזען דיר די צונג ארויסרייסען און די אויגען דיר אויסברענען מיט א גליהענדיגען אייזען, ווען דו וועסט אמאל ארויסברענגען א ווארט פון ליבע צו אן אנדערע פרוי. דו קענסט מיך נישט. איך וויל זיין אליין-הערשערין אין אלצדינג, און נאך מעהר אין דער ליבע. אבער דארפסט נישט מורא האבען, אלעקסעי, דו וועסט מיר קיינמאל נישט פאלש זיין. דאס ווייס איך. אין דעם בין איך זיכער. און דערפאר פערלאנג איך פון דיר נישט בלויז ליבע און געטריישאפט, נאר אויך דעם אמת, דעם פולען, אומפערפעלשטען אמת, אין אלצדינג. דו הערסט, דעם גאנצען, גאנצען אמת!

– דעם אמת וועל איך דיר שטענדיג זאגען, נאר דעם ריינעם אמת, ווארום איך קען נישט זאגען קיין ליגען – האט ראזומאווסקי געענטפערט. – און איצט האב איך דיר אויך דערפאר דעם אמת געזאגט: דאס איז אוממעגלעך צו פייניגען אזוי גאט'ס נשמות. זאל דיר גאט מוחל זיין פאר די דאזיגע יסורים, יעליזאוועטע! – האט ער צוגעגעבען מיט פרומען עקסטאז און זיך איבערגעצלמט.

דער דאזיגער עקסטאז האט אויף איהר אויך געווירקט. יעליזאוועטע האט זיך פלוצלינג גענומען צלמ'ען און בעפוילען איהר קוטשער צו פאהרען גלייך צו איהר קלויסטער.

דארט איז זי א לאנגע צייט געשטאנען אויף די קניע און האט גאט געבעטען פאר די נשמות פון די מענשען, וואס זי האט היינט אומגעבראכט, און איידער זי האט דעם קלויסטער פערלאזען האט זי געהייסען אנצינדען א פודאווע ליכט פאר יעדער פון זייערע נשמות בעזונדער..

50.

גירוש פון די יודען.

אין יענער צייט האט רוסלאנד געפיהרט א מלחמה געגען שוועדען און געוואונען. יעליזאוועטע אליין האט דיקטירט די בעדינגונגען פון שלום, דורך וועלכען רוסלאנד האט בעקומען עטליכע נייע פעסטונגען.

די דאזיגע מלחמה האט אפגעקאסט רוסלאנד אוצרות מיט געלד. חוץ דעם האט יעליזאוועטע פערשווענדעט גרויסע פערמעגענס אויף איהרע קליידער און אויף איהרע בעלער, און נאך מעהר אויף איהרע יעהרליכע נסיעות פון פעטערבורג קיין מאסקווע און צוריק.

יעדעס יאהר האט זי אזא נסיעה געמאכט מיט איהר גאנצען הויף. דערביי זענען בענוצט געווארען נייגצעהן טויזענד פערד, וועלכע מ'האט געמוזט צונויפטרייבען פון אלע עקען פון רוסלאנד אפילו פון סיביר אויך, און ארום אכציג טויזענד מענשען. און דערפון האט די רעגירונגס-קאסע שטארק געליטען. אבער יעליזאוועטע האט זיך נישט גערעכענט דערמיט.

ארום יענער צייט האט יעליזאוועטע אויך ארויסגעגעבען איהר בעריהמטען „אוקאז" געגען יודען, אז יעדער יוד, הייסט עס, מוז פערלאזען דאס הייליגע רוסלאנד, אז נישט וועט ער בעשטראפט ווערען מיט'ן טויט. דרייסיג טויזענד יודישע נפשות האבען נאכ'ן דאזיגען אוקאז פערלאזען רוסלאנד און זענען אוועק קיין פוילען און אנדערע לענדער.

אט אין יענער צייט האט זיך צוריקגעקעהרט קיין רוסלאנד א מאן, וואס איז געווען דער שאפער פון דעם נייעם רוסישען געדרוקטען ווארט, דער פאטער פון דער מאדערנער רוסישער ליטעראטור, מיכאיל וואסיליעוויטש לאמאנאסאוו.

געבוירען אין יאהר 1711, אין א דארף אין ארכאנגעלסקער גובערניע, א זוהן פון א פויער, האט ער זומער געהאלפען זיין טאטען פאנגען פיש, און אין די ווינטערדיגע טעג האט ער זיך געלערנט ביי אנ'אלטען דיאק (קלויסטער-זינגער) לעזען און שרייבען.

דאס לייענען די ביבעל און דאס זינגען די פסאלמען אין קלויסטער האבען אויפגעוועקט אין איהם דעם דיכטערישען גייסט. און איינמאל האט ער געהערט, אז אין מאסקווע איז פערהאן א שולע, וואו מ'לערנט גריכיש און לאטיין, דייטש און פראנצויזיש. זיין נשמה, וואס האט געדורשט נאך וויסען און בילדונג, האט זיך דעמאלסט גענומען רייסען קיין מאסקווע. שטילערהייט האט ער זיך ארויסגע'גנב'עט פון זיין פאטער'ס הויז און איז אוועק צופוס וואנדערען איבער'ן ווייטען ווייטען וועג, ביז ער האט זיך דערשלעפט קיין מאסקווע.

פון מאסקווע האט מען איהם אוועקגעשיקט קיין קיעוו, און אז ער האט דארטען א געוויסע צייט געלערנט איז ער דערנאך אוועק קיין פעטערבורג און אריינגעטראטען אין דער אקאדעמיע פון די שעהנע וויסענשאפטען. אין יאהר 1736 איז ער אוועק קיין דייטשלאנד, האט שטודירט אין מארבורג מאטעמאטיק, אין פרייבורג אינזשעניריע און די דייטשע דיכטערס.

אויפ'ן וועג צוריק א היים איז ער אריינגעפאלען אין די הענד פון די פרייסישע „כאפערס", ווי א סך אנדערע וואס זענען בעכאפט געווארען פאר סאלדאטען, און מ'האט איהם געצוואונגען אנצוטון א פרייסישען גרענאדיר-ראק און טראגען די ביקס. אבער עס האט איהם אפגעגליקט צו אנטלויפען. און אין 1741 האט ער זיך צוריקגעקעהרט איבער האלאנד אויף א שיף קיין רוסלאנד, און ער האט זיך בעזעצט אין פעטערבורג, וואו א געוויסע צייט האט איהם קיינער נישט בעמערקט.

דא אין פעטערבורג האט ער אנגעשריבען זיין בעריהמטע פאעמע „פאלטאווע", לכבוד דעם נצחון, וואס רוסלאנד האט געהאט איבער שוועדען.

(פארטזעצונג קומט).

BIENENHONIG echten, reinen, heurigen, von podolischer Zuch in blechdosen Brutto 3 Kg. Zł. 10.80, 5 Kg. Zł. 15.–, 10 Kg. Zł. 28.– samt Verpackung und Porto sendet per Nachnahme **I. WINOKUR, Tarnopol, ul. Tarnowskiego 140** (Małopolska). Wen die Ware nicht entsprich, wird dieselbe zurückgenommen und das Geld retourniert. 856

Dr. med. W. EYCHNER
פרויען-קראנקהייטען און אקושעריע
זגערזשער 38, טעל. 34-72
נעהמט אן אין דער לעטשניצע פעטריקאווער 294
פון 12 ביז 2 מיטאג, אין דריים פון 6–8 אווענדן.

Dr. med. M KERSZNER
Zielona 16, tel. 51-96.
קינדער און אינערליכע קראנקהייטן. 708
נעהמט אן פון 3 ביז 4 נאכמ. און פון 6 7 אווענד.

Dr. med. Ludwik Rapeport
Pr. Narutowicza 25 (Dzielna)
Telefon 44-10 1000
ספעציאליסט פאר נירען, בלאזען און הארן-קראנקהייטען.
נעמט אן פון 1 ביז 2 און פון 4 ביז 7 אווענד.

Dr. med. J. POLAKOW
ספעציאליסט פאר קינדער-קראנקהייטען
KONSTANTYNOWSKA 37, 39-75
נעמט אן פון 5—6.30 אוו. אינדערהיים און פון 2—3
אין דער לעטשניצע אויף נייערם מארק פעטריק. 294.

דר. י. הערשפינקעל
Zawadzka 15, tel. 11-87.
ספעציאליסט פאר קינדער-קראנקהייטען
נעהמט אן אינדערהיים פון 8 ביז 10 פריה און פון 3 ביז 5 נאכמ. און אין לעטשניצע „פאמאק".

Dr. med. A. MAZUR
נארוטאוויטשא (דזיעלנא) 44, טעל. 22-44
אויערען און האלז-קראנקהייטען שטימע
און שפראך-פעהלערן (שטאמלען א. א. וו.
נעהמט אן פון 12–2 און פון 6³⁰–8 אווענד. 808

Dr. Adam GROSGLIK
Aleje Kościuszki 27, tel. 51-78
הויט און ווענערישע קראנקהייטען.
רענטגען און ליכט-הייל אינסטיטוט.
נעהמט אן פון 4 ביז 7 און אווענד. 111

Dr. PRYBULSKI
צוריקגעקעהרט – זאוואדזקא 1, טעל. 25-38.
וועגערישע- און האר- הויט - קראנקה מענער-שוואכע, בעהאנדלונג מיט קווארץ-ליכט (האר-אויספאל), רענטגען-שטראהלען. – נעמט אן 9–1, 4–8 אוו., דאמען: 4–5

לעטשניצע פון דאקטוירים ספעציאליסטען
בזשעזשינער 11, טעל. 37-63
אפען פון 9 פריה ביז 7 אווענד

ד״ר וואלינסקי	נאז, האלז, אויערן-קר.	3—4
ד״ר קערשנער	קינדער-קראנקהייטן	9—12 5.30—4
ד״ר שיפמאן	אינערליכע קראנקה.	10—12 5—6.30
ד״ר לוביטש	הויט- און געשלעכט קר.	12—2
ד״ר שמירגעלד	נערווען און גייסטיגע קר.	1—3
ד״ר גאלדבלאט	אויגען-קראנקהייטען	12.30—2
ד״ר קליאסבערג	כירורגישע קראנקה.	1—2½
ד״ר בערגסאן	פרויען און געבורטס-הילף	3—4

ססנלא-סערפיע, שפר ך-שטערונגען, ווי שטאמלען א. ז. וו. פאקען-שטעלען, קינסטליכע בערג-זון-באשטראהלונג אינגע-שפריצונגען, מאסאזשען, עלעקטריזאציע, אפעראציעס. אויף פערלאנג — וויזיטען אין שטאט. — אין לאבאראטאריום ווערען אנגענומען אלע ארט אנאליזען, ווי אורין-פלעגמע און בלוט. 2130
איטשוינגען נעגען שקארלאטין.
ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געווארען א דענטיסטישער קאבינעט
עם נעהמען אן:

ד״ר זילבערשטיין	צאהן-ארצט	9 2 נ״מ.
ד״ר לאזשינסקא מטאראפאלסקא	צאהן-ארצט	3—7.30

קינסטליכע ציינער, קראנען, פאמבען א. ז. וו.
די לעטשניצע איז אויך טעטיג זונטאג.

שבת, דעם 27. ה. ח. וועט אין ענגלישער זאל פאר קומען א
פערוויילונגס-אוועבד
מיט א רייכער פראגראם.
בעמערקונג: די קלאנגען, וועלכע ביזוויליגע מענשען פערשפרייטען, אז די הכנסה פון דער פערוויילונג זאל געהן לטובת די מערדער פון חיים סלאמקע, זענען פאלש און מיר ווארענען זיי נישט צו גלויבען. די הכנסה געהט לטובת 3 פערזאן, וואס האבען צו דעם קיין שום שייכות נישט.
די ארגאניזאציע:
מאטעל פייבושעוויטש (לוטאמירסקא 21),
יאקוב קלעפפיש (וועבאלא 8),
גרשון פיכטענצווייג (לוטאמירסקא 19). 965

עס קלינגט שוין אין גאנץ לאדז,
אז אלע ארט ביטעם. פאראניעם, רעקורסען, אפעלאציעס אין אלע געריכטען, פינאנס-, אדמיניסטראטיווע און קאמונאלע אינסטאנציעס ווערען אמבעסטען, אמביליגסטען און אמשנעלסטען ערלעדיגט אין ביורא
„פאלאניא" אלעיא 1 מאי 7.
וויכטיגע בעמערקונג: טעגליך פון 5 ביז 7 ווערען ערטיילט עצות און אנווייזונגען אין אלע שפייער-אנ. געלעגנהייטען דורך ה׳ לעאן שווייצער איבערזעצונגען: האנדעלס און פריוואט קארעספאנדענץ, קאנטראקטען. פראטעסטירטע וועקסלען ווערען אנגענומען אויפצומאנען מיט אייגענע קאסטען. מיטגלידער פון פראפעסיאנעלע פעראיינען צאהלען 25% ביליגער.

Dr. S. SZNITKIND
Piotrkowska 14
הויט-און וועגער. קראנקה.
עמפפאנגס-שעה׳ן פון 9—11 פריה פון 1 ביז 4 נאכמ. און פון 7 ביז 9 אווענד. 848

יעדער איינציגער האט זיך איבערצייגט, אז פאר
מעבעל
רויזאנעס, פעלצען, ניי מאשינען, גארדעראבען א. ז. וו
צאהלט די העכסטע פרייזען
א. וויצמאן נארוטאוויטש 19 (דזיעלנא)
אין מעבעל-געוועלב, (פריוואט-וואוינונג) שענקעוויטש 29 ביי מיר איז שטענדיג פארט. געניצטע מעבעל אין גוטען צושטאנד צו פערקויפען. 1374

א קוואליפיצירטער
צושניידער
גלייכצייטיג אלס פער-קויפער ווערט פון זאפארט געזוכט אין קאנפעקציאנס-געשעפט פון דער פירמע מ. פיטעל נאוואמיעסקא 5 צו מעלדען זיך פון 7 ביז 8 אין אווענד. 876

בכל המקום אשר אזכיר את שמי אבא אליך וברכתיך
איך האב די עהרע מיטצוטיילען, אז איך האב מיין ביורא איבערגעטראגען פון פעטריקאווער 18 אויף
פעטריקאווער 17 17
2-טען הויף, פארטער דורכגאנג זאכאדניא 52.
וואו עס ווערט ערלעדיגט און געשריבען אלערליי ביטעם לויט׳ן אוסטאוו, קלאוזעם, זאבעזפיעטשעניעם אויף אלע שטעט אין פוילען, אפעלאציעם, אפאזיציעם, אדוואקאציעם. רעקורסען- וועגען לאנצעסיעם אין קאמיסאריאט-רושאנדו, ביטעס צו אלע פא-ליציי-בעצירקען, שותפות-אקטען, סטאטוטען, אקטען אינטערציזיעם, אקטען דאראזויעם, קארנע ספראווס, ווי אויך איבערזעצונגען אין אלע שפראכען. 503
רעכטס-קאנסולענט י. מאנעלא
פעטריקאווער 17, זאכאדניא 52.
שנעל, ריכטיג און ביליג!

ענטשולדיגונג.
איך ענטשולדיג זיך פאר׳ן פאָרוויצער פון טראנספארט-אר-בייטער פעראיין, ה׳ יהושע קירשבוים פאר מיינע נישט פא-סענדע אויסדרוקען און פערזי-כער, אז אזעלכעס וועט מעהר נישט פארקומען.
הענעך מארעל.

א פיאנינא
קאזשימושאווע אין בעסטען ארדנונג שוין צו פערקוי-פען צוליב אפרייזע. צו ערפאהרען נדאנסקא 64 אין גאלאנטעריע געשעפט ביי ראזען.

אנ׳ארט צו
שלאפען
אין צענטרום שטאט ביי אן אנ-שטענדיגע פאמיליע פאר א יונ-געמאן ווערט געזוכט. ווענדען זיך צו גאלדבערג, פולנאצנא 21

אנאנסען
— אין —
„נייעם פאלקסבלאט"
האבען דעם
גרעסטען ערפאלג.

שעהן
און שנעל שרייבען
קאליגראף ל. בערמאן
פון זאוואדזקא 4, האט זיך איבערגעצויגען אויף
דזשעלנא 42, וואהנ. 13.
די ערגסטע צובראכענע שריפט ווערט אויסגעבעסערט אין 15 טעג. דער, וואס קאן גארנישט, קאן זיך אויסלערנען גוט שריי-בען א יודישן בריף אין 3 וואכען

פאר 3 זל. עלעקטריש ליכט אין שטוב
קען יעדער בעקומען אויסצוצאה-לען וועכענטליך פאר יעדען פ.
פערקויף פון פערשידענע עלעקטרישע מאטעריאלן
פ. לעווין
קאנסטאנטינער 58 פראנט-געוועלב

דאנטיסט און צאהנטעכניק
י. ביטענסקי
5 קאנסטאנטינער 5
נעהמט אן אלע טאג פון 9 פריה ביז 8 אווענד.
פרייזען ביליגע! בעראטונג אהן בעצאהלט

Dr. med. Różaner
ספעציאל-ארצט פאר וועגערישע און הויט-קראנקהייטען
בעהאנדלונג מיט קינסטליכע בערג-זאנגע
נארוטאוויטשא 9, 1. שטאק. טעלעפאן 28.98
נעמט אן פון 8 ביז 10 פריה און פון 5 ביז 8 אוו

Miejski Kinematograf Oświatowy
Wodny Rynek (Róg Rokocińskiej)
Od wtorku, dn. 23 listopada do 29 listopada r.b.
Dla dorosłych: początek codziennie o godz. 6 i 8⁴⁵ (w soboty i w niedziele 4³⁰, 6⁴⁵ i 8⁴⁵)
„GÖSTA BERLING"
Dramat w 14 częśc. według powieści Selmy Lagerloeff, laureatki nagr. Nobla
Dla młodzieży: początek o godz. 3 i 4³⁰ (w soboty i niedziele o godz. 1 i 3-ej p.p.
„RYBAK ISLANDZKI"
Monumentalne arcydzieło filmowe według powieści Piotra Loti'ego. W rolach główn.: **Sandra Milowanoff i Karol Daniel.**

ROSYJSKA KAWIARNIA KUCHNIA
„KRESY"
przeniosła się do lokalu dawn. Rydza przy ul.
6-go Sierpnia Nr. 1
róg Piotrkowskiej
poleca: **znakomite obiady z 4-ch dań — 2 zł.**
Śniadania i kolacje à la carte po cenach niskich:
Szczi — Szaszłyki — Filipki — Kulebjaki — Stroganów i t. d. 656
Codziennie: Bliny / Kawior / Siomga.

מוטערס!
פערלאנגט אין די אפטייקען און סקלאד-אפטעקעס דעם היגיענישען
פודער פאר קינדער
„Puder Dzidzi"
(מיט׳ן העהנדעל) 7571
וועלכער דערהאלט דעם קינד׳ס קערפער אין געזונדהייט און ריינקייט.
א שאכטעל 60 גראשען.

לעטשניצע פון דאקטוירים ספעציאליסטען
און ערצטליך-דענטיסטישער קאבינעט
זגיערסקא 17, טעל. 16-33.

ד״ר ראפאפארט	נאז, האלז, אויערן קר.	10-11 2-3 6½—7½
ד״ר רוזשאנער	הויט- און געשלעכט-קר.	10—11 1—2
ד״ר גאלדשטיין-פאלאק	אויגען-קראנקהייטען	1-2 7-8
ד״ר יוסטמאן	נערווען-קראנקהייטען	12—2
ד״ר ראזענצווייג	קינדער-קראנקהייטען	10-12 4-5
ד״ר פאפירני	פרויען- און געבורטס-הילף	11½-1 5-6
ד״ר קאנטאר	כירורגישע-קראנקהייטען	3-4 1-2
ד״ר וויינבערג	אינערע הערץ לונגען-קר.	11-1 5½-7
ד״ר סטופעל	רענטגען	4-6 10-12
א. גראדזענטשיק	צאהן-ארצט	3—7
נ. ראזעס	צאהן-ארצט	9—2

צאהן-פונדהיילונג, בעליכטונגען, קראנען, פאמבען, א אז. וו. ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געווארען
רענטגען-אינסטיטוט
היילונג פון הויט-קראנקהייטען פון קאפ (פארך) מיט רענטגענשטראהלען, פאר בעשטראהלונג און דורכליכטונ-גען, קווארץ-לאמפע, דיאטערמיע, לעקטריזאציע, אלע מעגליכע אנאליזען. א קורס פאר מאמלער.
אימפונגען געגען שארלאך (שקארלאטין) פון 4—5 נאכמ.
די לעטשניצע איז אויך אפען זונטאג.
חיים אין ד. ר. שטאט.

Lek. Dentysta
Jakób Botwinik
נעארבייט אין דער לאדזער קראנקען-קאסע איבער 4 יאהר, נעהמט יעצט אן טעגליך, אויסער שבת פון 3 ביז 9 אווענד אויף דער
נאוואמיעסקא 26, פראנט 2. שטאק
היילען, פלאמבירען, צאהן-ציהען אהנע שמערצען, קינסטליכע ציינער, קראנען און גאלד-בריקען.
ציגענליכע פרייזען.
פאר מיטגל. פון קראנקען-קאסע און זייערע פאמיליעס זעהר ביליג.

אבאנאמענטס-פרייז: אין לאדז: א חודש — 4.00 זלאטעס. אויף דער פראווינץ: א חודש — 6 זלאטעס. אין אויסלאנד מיט 50 פראצענט טייערער. — פאר׳ן אנהאלט און טערמין פון די אנאנסען איז די רעדאקציע נישט פעראנטווארטליך. די אדמיניסטראציע איז אפען ביי טאג און ביי נאכט.

אנאנסע-פרייז: נאר א מיל פעטער שורה … פאר׳ן טעקסט 15 גראשען, פריטאג 20 גראשען, און טעקסט 20 גר. פריטאג 30 גראשען. נאכ׳ן טעקסט 10 גר. פריטאג 15 גראשען. — פאר אויסלענדישע אנאנסען 100 פראצ. טייערער. אויסער דער שטאט — 50 פראצ. טייערער. —

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brustowski i D. Silberberg. Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman
Czcionkami i druk.: „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.